

Samråd angående vindkraft i Lycksele kommun, tillägg till översiktsplan vindkraftsplan.

1

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Inbjudan

Miljö- och Samhällsnämnden har inbjudit till samråd angående tillägg till översiktsplan, vindkraftsplan för Lycksele kommun, måndagen den 30 mars 2015 på Medborgarhuset.

Information/samråd

Kommunchef Rickard Sundbom hälsar välkommen och presenterar kvällens agenda.

Samhällsplanerare Karl Flemström presenterar planförslaget, planprocessen samt översiktplanens funktion.

Planen ställs ut på Stadshuset samt kommunens hemsida; Skriftliga synpunkter ska lämnas in senast 20 april 2015, de kan även mailas in på myndighetsenheten@lycksele.se

Sammanfattande förändringar

Under denna rubrik finns en sammställning av de ställningständerna som varit de mest återkommande frågeställningarna i samrådsunderlaget. Sammanställningen redovisar också de större förändringarna som gjorts i planen.

Layout

Planen har fått en ny layout och delvis ny rubrikindelning. Detta med syfte att göra planen mer läsbar.

Buller

Mark- och miljööverdomstolen har i domstolsbeslut (Målnr/Dnr 2013-M 473-13, 2014-M 4107-14) fastställt att det ur bullersynpunkt inte är miljömässigt motiverat med ett preciserat krav på visst avstånd mellan vindkraftverk och bostad utan det är tillräckligt att placering regleras genom max tillåten ljudnivå vid bostad. Domstolsbeslut ska anses prejudicerande. Kommunen har på grund av detta tagit bort denna motivering samt omformulerat riktlinje om 2 kilometer avståndskrav mellan vindkraftverk och bostad utifrån ljudnivåer. Kommunen motiverar detta beslut

med att denna kravnivå ej kan anses ha någon relevans vid rättsprövning.

Kommunen har valt att exemplifiera områden som inte klassas som tysta miljöer. I dessa utpekade områden kan avsteg från riktlinjer om 35 dB(A) lättare göras. Kommunen motiverar tillägget med att ett för generellt utpekande av hela kommunens yta som tyst miljö riskerar att underminera begreppet.

Landskapsbild och skuggeffekter

Planens första riktlinje som tidigare reglerade avstånd till bostäder utifrån ljudnivå och skuggor har omformulerats och motiveras nu med påverkan på landskapsbild och upplevelsen av bostäders närmiljö. Skuggeffekter från vindkraftverk regleras nu med gällande rekommendation om 8 timmar skuggning/år och 30 minuter/dag. Den teoretiska skuggningstiden om 30 timmar/år ska inte längre tillämpas utan tekniska lösningar ska kunna fungera som alternativ för att säkerställa skuggeffekter vid bostäder.

Nya och tydligare riktlinjer

Planen har försetts med tydligare resonemang kring vissa riktlinjer med syfte att undvika misstolkning. Fler riktlinjer har även lyfts fram.

Förtydliganden och avvägningar

Riksintressen och naturvärden är nu tydligare beskrivna. I den mån möjligt har avvägningar gjorts för vilket intresse eller värde som ska ha företräde vid eventuell konflikt. Exempelvis har riksintresset för vindbruk företräde framför andra riksintressen och naturvärden, såvida människors hälsa och säkerhet kan säkerställas och att ingreppets lämplighet uppenbart kan bevisas.

Akwé: kon riktlinjer

Planen har kompletterats med riktlinje för tillämpning av Akwé : kon Akwé : kon är internationellt accepterade riktlinjer framtagna av internationella konventionen för biologisk mångfald. Riktlinjer för genomförande av kultur-, miljö- och socialkonsekvensbeskrivningar av projekt som är tänkta att ske på, eller sannolikt kommer att påverka, heliga platser och mark- och vattenområden som traditionellt bebos eller nyttjas av urfolks- eller lokala samhällen. Genom tillämpning av Akwé: Kon kan

aspekter som rör samers rättigheter som urfolk, socioekonomiska och kulturella effekter tydligare belysas.

Gällande regelverk

Planen har kompletterats med information om gällande regelverk för avstånd till bland annat väg och järnväg, kraftledningar m.fl.

Kartor riksintresse vindbruk

Karta riksintresse vindbruk har uppdaterats. Andra kartor över viktiga intressen i kommunen har lagts till löpande i text samt i A4-format under bilaga 2.

Rennäringen

Textavsnitt om rennäringen har skrivits om, samt delats in i rubriker för att skapa eller bättre läsbarhet.

Länsstyrelsen Västerbotten

Vindkraft i Lycksele kommun – Tillägg till översiktsplanen

Länsstyrelsen har fått reviderat tillägg för vindkraft till översiktsplanen i Lycksele kommun på samråd. Befintlig plan antogs 28 september 2009. Kommunens ambition är att öka den befintliga planens flexibilitet genom att öppna upp för möjligheten att bygga vinkraftsanläggningar över hela kommunen under förutsättning att föreslagna riktlinjer följs och vissa fredade områden undantas. Vindkraftsanläggningar anses framförallt lämpliga i kommunens västra delar i Stöttingfjällsområdet då dessa områden är glesbefolkade och har goda vindförhållanden.

Länsstyrelsens roll i planeringsprocessen

Länsstyrelsen ansvarar för att ta till vara, samordna och väga samman olika statliga intressen och verka för en god livsmiljö. Länsstyrelsen har därför hört sådana statliga myndigheter som kan antas ha synpunkter på planen. Detta samrådsyttrande innehåller ett samlat besked från staten om eventuella behov av kompletteringar och annan information av betydelse för planens genomförande. De statliga myndigheternas yttranden biläggs också i sin helhet.

För att ge underlag och bedömningar för utformningen av planförslaget är samrådsyttrandet relativt omfattande. Detta till skillnad från det granskningsyttrandet som ges i samband med utställningsskedet, då synpunkter i princip koncentreras till de frågor som Länsstyrelsen är skyldig

att bevaka enligt PBL 3 kap.§16. Dessa frågor kan eventuellt ge grundlag för överprövning av senare detaljplaner och beslut om bygglov i de fall de inte hanteras i planen.

SYNPUNKTER

Planens utformning och vägledande effekt

Kommunens ambition är att öka planens flexibilitet genom att öppna upp för möjligheten att bygga anläggningar över hela kommunen under förutsättning att föreslagna riktlinjer följs och vissa fredade områden undantas. Kommunens förhoppning är att på ett tidigt skede kunna ange om det finns hinder för etablering av vindkraftsanläggningar eller om kommunen kommer att avstyrka ett projekt. Länsstyrelsen finner intentionen intressant eftersom den båda ger större flexibilitet vid lokalisering av anläggningar. Det ställer emellertid mycket höga krav på riktlinjernas utformning.

Erfarenheten visar att det kan ta mycket lång tid innan kommunen ger sin tillstyrkan i vindbruksärenden enligt 16 kap 4 § miljöbalken. Detta till trots att kommunen har en översiktsplan där specifika områden är utpekade och den primära vägningen mellan olika intressen redan har gjorts. Genom att kommunen enbart pekar ut generella riktlinjer för etableringar, kommer ytterligare tid att behövas i samband med tillstyrkan eftersom lokaliseringens prövning i förhållande till motstående intressen måste göras vid varje enskilt tillfälle. Det är avgörande att det skapas rutiner för hur detta arbete ska ske i praktiken. Inte minst för att undvika att miljöprövningsdelegationens prövning fördröjs och säkerställa att centrala frågor blir tillräckligt belysta. I detta sammanhang är det viktigt att kommunen på förhand har tagit fram det kunskapsunderlag som behövs för att belysa hur kommande etableringar överensstämmer med riktlinjernas hänsyn till de allmänna intressena.

För att kommuninvånare och olika intressenter ska få en mer tydlig bild över var nya vindbruksanläggningar kan tänkas komma, kan planen med fördel kompletteras med en geografisk sammanställning av de ytor som är förlägna som så kallade stoppområden samt ytorna där stor restriktivitet ska gälla. För att undvika onödigt osäkerhet kan även sådana områden redovisas som enligt den nationella vindkarteringen har svaga vindar.

Under kap. 1. ”*Inledning och bakgrund*” framkommer kommunens slutsats om att vindkraftsanläggningar framförallt anses lämpliga i kommu-

nens västra delar i Stöttingfjällsområdet då dessa områden är glesbefolkade och har goda vind-förutsättningar. Denna konklusion är central och bör lyftas fram tydligare i dokumentet i samband med kommunens ställningstagande.

Formuleringen att ”planen öppnar för *möjligheten att etablera sig över hela kommunen...*” bör ändras eller tas bort då det ger en missvisande bild av planens ambitioner och nivån på de avvägningar som planen avser. Av både planbeskrivning och miljökonsekvensbeskrivning (MKB) framgår att planen endast ger vägledning för etablering av kommande vindkraftsanläggningar; *De områden utan restriktioner eller andra områden som inte faller in under något förbud och uppfyller riktlinjerna innebär inte automatiskt att kommunen tillstyrker en etablering. Varje vindkraftspark måste analyseras utifrån fördjupade studier och bedömas var för sig samt med hänsyn till de kumulativa effekterna.*

Riktlinjernas utformning

Planens riktlinjer behöver kompletteras för att täcka in bredden av de avvägningar som behöver göras mot allmänna intressen. Vissa riktlinjer bör också följas upp av en mer tydlig argumentation med kopplingen till konkret påverkan eller motstående markanspåk för att få genomslag vid ett eventuellt domstolsbeslut.

Som planen nu har utformats finns riktlinjer och förhållningssätt spridda på olika ställen, vilket innebär att båda planhandling och MKB måste läsas från pärm till pärm för att få en samlad överblick över vilka ramar som gäller. För att skapa en bättre överblick skulle kommunens olika ställningstaganden och förhållningssätt behöva redovisas som samlade riktlinjer, med hänvisning till mer utfyllande information under respektive temakapitel i plan och MKB.

Riksintressen

Förutom riksintresse friluftsliv och försvarets riksintressen, saknas en beskrivning av kommunens förhållningssätt till etablering av nya vindkraftsanläggningar inom utpekade riksintresseområden. För att planen ska kunna fungera som ett effektivt stöd bör den istället för att enbart referera till riksintressets innehåll, redogöra för kommunens syn på vilka värden som särskild ska beaktas/tillgodoses vid kommande ärendehandläggning genom att föreslå konkreta riktlinjer. Viktigt är också att de utpekade

riksintressena redovisas i karta. Kartöversikt över befintliga riksintressen finns bl.a. på Boverkets Webb-GIS samt på Geodataportalen.se. Kartfiler i shape-format för användning i GIS finns på Länsstyrelserna centrala webbplats.

Vid potentiellt motstående riksintressen behöver kommunen göra avvägningar för vilket intresse som ska ha företräde. Av vindbruksplanen bör det till exempel framgå hur kommunen ser på etablering av vindkraftsanläggningar inom utpekade riksintresseområden för vindbruk där dessa överlappar andra potentiellt motstående riksintressen.

En beskrivning av riksintressen för kommunikationer saknas. Väg E12 ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt. Vägarna i det nationella stamvägnätet är av särskild nationell betydelse, vilket bör framgå i dokumentet.

Riksintressen för totalförsvaret omfattar geografiskt redovisade områden men också sådana som inte kan redovisas öppet. Försvarsmakten är därför alltid samrådspart vid uppförande av höga objekt eller vid mer omfattande markarbeten. Höga objekt definieras som högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse eller högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Detta bör tydligt framgå.

Det pågår för närvarande en översyn av riksintresseområden för friluftsliv och kulturmiljövård. Denna information bör framgå av planens kapitel 5.3 och 5.5. För riksintresse friluftsliv innebär det att värdebeskrivningarna kommer att uppdateras med mer utförlig information om områdenas värden, samt att det kan komma att ske förändringar rörande områdenas avgränsningar. Länsstyrelsens förslag redovisades till Naturvårdsverket 28 februari 2014. Resultaten av denna redovisning finns att läsa på länsstyrelsens webbplats (se höger kolumn). Beslut om riksintressen för friluftsliv kommer att fattas av Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten troligtvis sommaren 2015. För redovisning av områden för riksintresse friluftsliv i karta används befintliga gränser fram tills nytt beslut har tagits.

Översynen för riksintresse kulturmiljövård avser huvudsakligen att ta fram bättre värdebeskrivningar, men kan även resultera i förändringar av riksintressenas geografiska omfattning och status. Som stöd för arbetet

används Riksantikvarieämbetets handbok från 2014 ”Kulturmiljövårdens riksintressen enligt MB3 kap.§6”. I handboken tydliggörs bland annat relationen mellan stat och kommun, tillvaratagande av kulturhistoriska värden och be-dömning av påtaglig skada samt innebörd och utveckling av riksintresseområden. Handboken kan därför med fördel användas som underlag för kommunernas hantering av planeringsfrågor.

Hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen ser positivt på planens riktlinjer för buller, skuggning och visuell störning med väl tilltagna skyddsavstånd. Kommunen uppmanas emellertid att komplettera de riktlinjer som går ut över allmänna rekommendationsavstånd med en mer tydlig argumentation för att skapa större tyngd vid en eventuell rättsprovning. Det gäller även riktlinjen för avstånd till bostäder och fritidshus. Vid flera tidigare rättsfall har kommunens beslut inte följts därför att kraven i översiktsplanen inte har kunnat motiveras.

Bostäder och fritidshus

För att tydliggöra kommunens avsikt bör begreppet ”frekvent” i samband med avståndskraven till bebyggelse på s.3 närmare preciseras. Det kan också förtydligas om riktlinjen enbart avser befintlig bebyggelse eller om den också omfattar framtida bebyggelsesområden enligt kommunens översiktsplan eller antagna detaljplaner.

Väg och järnväg

Planen behöver kompletteras med skyddsavstånd mot väg och järnväg:

- Avståndet mellan vindkraftverk och allmän väg ska motsvara vindkraftverkets totalhöjd. Finns risk för iskast ska avståndet till den allmänna vägen utökas till 350 meter.
- Avståndet mellan vindkraftverk och järnväg (närmaste spårmit) ska motsvara vindkraftverkets totalhöjd + 20 meter. Finns risk för iskast ska avståndet utökas till 350 meter.

En kort beskrivning av konsekvenserna vid tunga transporter bör framgå i planförslagets skrivning om tekniska förutsättningar s.11. Tunga transporter utgör en risk även under uppbyggnaden av vindkraftparker. Planen bör även behandla kommunens förhållningssätt till vilka krav som ska ställas efter en avveckling av en anläggning, exempelvis hantering av

etablerade vägnät i annars obebyggt område. Vägnätet som ligger kvar kan bland annat påverka rennäringsen.

8

Kraftledning

Vid eventuella framtida vindkraftsanläggningar i närheten av kraftledningar måste vissa säkerhetsavstånd iakttas:

- För att upprätthålla en god flygsäkerhet vid besiktningar av kraftledningar rekommenderar Transportstyrelsen att vindkraftverk och master med stag med en totalhöjd lägre än 50 meter placeras minst 100 meter från kraftledning.
- Vindkraftverk och master med stag med en totalhöjd över 50 meter bör placeras minst 200 meter från kraftledning. Avståndet beräknas med utgångspunkt från kraftverksrotorns periferi.
- För verk med en rotordiameter på 100 meter eller mer bör avståndet mellan torn och ledning vara större än 250 meter.

Svenska kraftnät påpekar att angivna säkerhetsavstånd kommer att ses över då senaste tidens rotorhaverier har påvisat behovet av ökade säkerhetsmarginaler. Denna revidering kommer att genomföras eftersom det har hänt olyckor där rotorblad har lossnat och slungats iväg långa sträckor. De rekommenderade säkerhetsavstånden kan således komma att öka.

Flyget

Försvarmakten är generellt positiva till kommunens beskrivning av Försvarmaktens riksintressen. Då det ej funnits några vinbruksområden att analysera, kan myndigheten ej avge definitivt yttrande i ärendet huruvida vindbruksplanen kan medföra påtaglig risk för skada på riksintresset.

Försvarmakten upplyser om att kommunen måste förhålla sig till det influensområde för luftrum som Storumans flygplats medför (den så kallade MSA-ytan) och vara medvetna om att höjdbegränsningar för etablering av vindkraftverk kan förekomma om dessa eventuellt föreslås placeras inom influensområdet för nämnda luftrum. Samrådshandlingen redogör för att vindkraftverk ej ska placeras inom flygplatsens utmarkerade stoppområde, men själva influensområdet är dock större än flygplatsens behov av hinderfri yta (stoppområde). En upplysning bör införas där det framkommer att höjdbegränsningar för vindkraftverk kan förekomma med anledning av MSA-ytan för Storumans flygplats. Planen bör också kompletteras med redovisning om angränsande flygplats i Vilhelmina.

Höjdbegränsningar för vindkraftverk kan förekomma med anledning av MSA-ytan även för denna flygplats. Det rekommenderas att det av planens riktlinjer ska framgå att samråd med berörda flygplatser ska ske om avståndet är minde än 55 km.

Utsläpp, kemikalier och avfall

Skrivningen i MKB s.11 "Förvaring av kemikalier och hantering av farligt avfall bör ske med beaktande av bästa möjliga teknik." bör ändras från "bör" till "ska".

Friluftsliv

Riktlinjen s.3 kopplat till upplevelsevärden inom Vindelälvens avrinnings-område bör förtydligas så att det tydligt framgår att stor restriktivitet för etablering av vindkraftsanläggningar ska gälla.

Intentionerna som framgår av skrivningar i kapittel 5.5 Friluftsliv och 5.6. Vindelälven kan förslagsvis inarbetas som del av riktlinjerna:

- *Kap.5.5: Inom områden med höga kvalitéer för friluftslivet bör allemansrätten ha företräde före etablering av vindkraftverk. Här kan även "bör" ersätts av "ska".*
- *Kap. 5.6: Där upplevelsen av Vindelälven skadas ska inga vindkraft-verk tillåtas*
- *Kap. 5.6: Vid prövning av vindkraftparker i Vindelälvens avrinningsområde ska särskild hänsyn tas till vindkraftverkens synbarhet från olika platser i landskapet samt påverkan på områden som i större utsträckning nyttjas för turism och friluftsliv. Särskild restriktivitet gäller vid utpekade områden som framgår av riktlinjerna.*

För att kunna ta ställning till om en etablering kommer i konflikt med viktiga upplevelse- och friluftslivets intressen är det viktigt att tillräckligt kunskaps-underlag föreligger. I vindbruksplanens MKB hänvisas till kommunens naturvårdsstrategi där värdefulla områden för naturvård, friluftsliv och kultur-miljö har identifierats. Områden utpekade i denna strategi skulle kunna utgöra ett värdefullt underlag för att närmre precisera vilka områden man i vindbruksplanen syftar på. De utpekade områden borde i såna fall redovisas direkt i planen, alternativt genom hänvisning till kommunens naturvårdsstrategi. Som övrigt stöd i detta arbete hänvisas till de nya förslag på värdebeskrivningar som har tagits fram för riksintresse friluftsliv. Även landskaps-analyser kan utgöra värdefulla

stöd vid värdering av vindkraftsanläggningarnas påverkan på landskapsbild och upplevelsesvärden. Länsstyrelsen Västerbotten har tagit fram ett regionalt vägledningsmaterieell för hur landskaps-analyser kan genomföras i kommunerna i relation till vindbruk. Landskapsanalys av sex fallstudieområden i Västerbottens län – om bedömning av områdenas tålig-het för vindkraft.

Naturmiljö

Länsstyrelsen hänvisar till *Strategi för vindbruk och känsliga naturmiljöer, Länsstyrelsen Västerbotten, 2011*. Strategin syftar till att visa på hur värde-fulla miljöer i länet ska beaktas vid planering och lokaliering av vindkrafts-anläggningar. Här framgår vilka naturmiljöer i länet som Länsstyrelsen be-traktar om mest skyddsvärda, och där vindkraftsverk anses kan orsaka påtaglig skada på områdenas värden för naturvård och friluftsliv:

- Miljöer som omfattas av områdesskydd och bestämmelser för mark och vatten enligt miljöbalken (t.ex. nationalpark, naturreservat, natura 2000 och riksintressen)
- Miljöer (värdekärnor och värde-trakter) med särskilt bevarandevärde i skogslandet i enlighet med befintlig strategi ”Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län”, se s. 51.

Länsstyrelsen anser även att ekologiskt känsliga områden ska behandlas mycket restriktivt i samband med etablering av nya vindkraftsverk. Delar av formuleringen under åtgärder/riktlinje för ”Ekologisk känsliga områden”, MKB s.4 bör tas bort då intentionen annars lätt kan missuppfattas: *”Trots att tillägget för vindkraft tillåter placering av vindkraftverk inom ekologiskt känsliga miljöer ska detta ske med en stor hänsyn till de ekologiska värdena”*.

Under kapitel 6.2 ”Våtmarksområden” framgår att vissa myrområden helt bör undantas från ingrepp. Detta bör även framgå av planens riktlinjer.

Kulturmiljö

I planens kapitel 5.3 saknas en beskrivning av de mest centrala värdena inom riksintressen kulturmiljövård i kommunen. För att ge ett så tydligt stöd som möjligt bör det av planen framgå vilka värden som särskild bör

bakats vid etablering av nya vindkraftsverk. Kulturmiljövårdens riksintressen ska redovisas i karta.

11

Strategi för Vindbruk och kulturmiljövård i Västerbottens län har tagits fram av Länsstyrelsen Västerbotten 2011. Målet med strategin är att underlätta och effektivisera den tillståndsprocess som föregår etableringen av en vindkraftanläggning samt möjliggöra att riktiga och väl avvägda beslut ska kunna fattas. Vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken ska avvägningar göras där värdefulla kulturmiljöer ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess kulturvärden. Av strategin framgår att det generellt sett handlar det om att bedöma hur tydligt eller märkbart en miljöspecifika kulturvärden kan komma att påverkas – fysiskt, visuellt och audiellt. Faktorer och förhållanden som har särskild betydelse för bedömningen är tids- och egenskaps samband mellan anläggning och kulturmiljö, anläggningens gestaltning och avstånd mellan anläggning och kulturmiljö.

Rennäring

Lycksele är en av länets kommuner där flest samebyar är verksamma, främst Vapsten och Ubmeje men också Ran, Gran och Malå (i avtagande grad). Därtill föreslås i en ej ännu antagen Norsk-Svensk renbeteskonvention att norska renbetesdistrikt ska tillåtas beta i kommunen i området Mejvankilen. Rennäringsintresset i kommunen är således mycket tydligt och av betydelse för en mängd *funktionella samband* inom samebyarna för flytt och naturbete mellan fjäll, inland och kust.

De funktionella sambanden kan komma att brytas och därmed ge stora konsekvenser för renskötseln i länet om de inte beaktas i tillräcklig grad vid samhällsutveckling som exempelvis vindbruk. Lycksele kommun har en viktig roll vid ställningstagande om vindbruk. Ansvarsfulla riktlinjer kring rennäringen kan därför ses som mycket önskvärt. Planen bör också kompletteras med kartor som visar berörda samebyars betesmarker samt utpekade riksintressen.

Rennäringens riksintressen i länet har inte uppdaterats på många år, vilket innebär att det inte finns någon garanti för att nu gällande riksintressen som kärnområden av riksintresse och samebyarnas utpekade nyckelområden sammanfaller även om de sannolikt ofta gör det. De ändrade förhållandena sedan riksintressen utpekades kombinerat med ny och do-

kumenterad kunskap, kan tala för en mer flexibel hantering genom *planen*. Det ställer dock krav på att kommunen inför sitt beslut kan bedöma hur rennäringen faktiskt påverkas i det enskilda fallet och i samverkan med annan utveckling.

I en "traditionell plan" där man utser lämpliga områden för placeringar av vindkraftsanläggningar är samråd med samebyarna viktiga för synpunkter kring enskilda platser. Det ger kommunen en bild av hur markanvändningen ser ut och kan vara viktig kontakt och kunskapsöverföring mellan kommun och sameby. En plan utan begränsningar kan medföra oro då inga områden, inte ens de mest känsliga för rennäringen, finns utpekade som "stoppområden" eller olämpliga för vindbruksplanering. Av riktlinjen för rennäringen bör det framgå *hur* kommunen avser beakta rennäringens förutsättningar i sitt beslut. Det skulle också vara önskvärt med exempel på när/under vilka förutsättningar som kommunen kan komma att avstyrka ett projekt. Vid projektering av vindbruk förutsätts att även de kumulativa effekterna för samebyarna som helhet bör belysas.

Sametinget rekommenderar att tillämpa Akwé: Kon. Det är riktlinjer som är avsedda att ge vägledning för regeringar och parterna inom konventionen om biologisk mångfald i införlivandet av kulturella, miljömässiga och sociala hänsynstagande av urfolk i nya och befintliga processer för konsekvensbeskrivningar.

Den samiska kulturen bör enligt Sametinget lyftas fram som en del av texten under kapitel 5.3 "Kulturmiljö" alternativt kapitel 5.7 "Rennäring" då renskötseln är en del av denna. Vidare bör texten om studier om konsekvenser av vindbruk för renskötseln i kap 5.7 uppdateras och utvecklas. I detta samband hänvisas till tre domar i Mark- och miljööverdomstolen som med utgångspunkt i försiktighetsprincipen i miljöbalken, beaktat upphov till "undvikelseeffekter" får uppskattas till ett avstånd på cirka 5 kilometer.

Sametinget hänvisar i sitt yttrande till det sett med normer som ska följas för att samerna ska anses ha deltagit aktivt i samrådet.

Energi

Svenska kraftnät har tagit fram ett vägledande dokument för frågor gällande anslutning av vindkraft till stamnätet. Detta finns att hämta via deras hem-sida www.svk.se under sökväg Energimarknaden/Vindkraft.

För ytterligare information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för stamnätet för el hänvisar vi till [Perspektivplan 2025](#)

IT kommunikation

Uppförande av vindkraftverk kan i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt radiolänkförbindelser. För att mini-mera störningsriskerna rekommenderar Post och telestyrelsen (PTS) därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftbolag och de radio-länkopertörer som blir berörda vid etablering av vindkraftsverk för respektive område.

Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkopertörerna är. PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område att besvara remissen. I detta fall torde det vara lämpligt att kontakta Telia Sonera, Skanova, Tele2, Telenor, Tre, NET 1 samt Teracom. Kommunen bör ha en förteckning över vilka ledningsägare som eventuellt kan bli berörda. Sedan december 2010 finns ett nytt system för begäran om ledningsanvisning. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) påpekar vikten av att de remitteras innan lov ges för framtida vindkraftverk så att de kan bedöma om vindkraftverkens placering kommer att påverka radiosystemet Rakels befintliga länkstråk.

Planen bör kompletteras med riktlinje där förhållningssätt till Försvarets och SMHIs väderradarstationer framgår.

Geologi och mineralutvinning

Kommunens förhållningssätt till etablering av vindkraftsverk inom utpekade riksintressen för mineralutvinning bör framgå av planen. Riksintresseområden bör också redovisas i karta.

Frågor kring geotekniska risker och markens byggbarhet behandlas inte i planen. Sveriges Geotekniska Institut (SGI) rekommenderar att en grov bedömning av förutsättningarna för att grundlägga vindkraftsverk ingår som en lokaliseringsfaktor redan i översiktsplanen. Bedömningen kan göras utifrån bl.a. geologiska och topografiska kartor. Spår av tidigare jordskred finns båda i morenterrängen i kommunen och längs Öreälven, Vindelälven och Umeälven. Detta kan påverka etableringsförutsättningarna, även om de geotekniska förutsättningarna allmänt kan bedömmas som goda. Vid en riskvärdering bör även hänsyn till förväntade klimatförändringar beaktas. I detta samband hänvisas till *Regional handlingsplan för klimatanpassning 2014-2016* som bl.a. innehåller rekommendationer för den fysiska planeringen. I det fall kommunen väljer att inte hantera dessa riskfrågor i översiktsplanen, förutsätts att bedömningar genomförs samband med det enskilda ärendet.

I planen saknas också en diskussion om ballastförsörjningen som är en direkt följdverksamhet vid etablering av vindkraftsverk. I de fall aktiva täkter inte finns i närområdet kan det betyda att nya täkter måste öppnas. På Lycksele kommuns hemsida nämns att andelen naturgrustäkter minskar och att det är viktigt att etablering av vindkraftsverk inte påverkar denna utveckling negativt. Kommunens förhållningssätt till naturgrus bör även framgå av vindbruksplanen, förslagsvis som egen riktlinje.

Bilaga

- Yttrande från Post och Telestyrelsen (PSI)
- Yttrande från Trafikverket
- Yttrande från Svenska Kraftnät
- Yttrande från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Yttrande från Försvarmakten
- Yttrande från Sametinget
- Yttrande från Riksantikvarieämbetet
- Yttrande från Sveriges geotekniska institut (SGI)
- Yttrande från Sveriges geologiska Undersökningar (SGU)

Ställningstagande

Bilagda yttranden tillhörande Länsstyrelsen i Västerbottens yttrande finns i sin helhet att tillgå på kommunens hemsida <http://www.lycksele.se> under *Bygga, bo & miljö – Kommunens planarbete – Aktuella planarbeten*, alternativt från kommunens planavdelning.

15

Utformning och vägledande effekt

Planen slår fast att etablering inte får ske i naturreservat eller flygplatsens stoppområde. En mening under avsnitt *Metod* med har tagits bort med syfte att undvika missförstånd i tidigare formulering ("Möjligheten att etablera sig över hela kommunen").

Riktlinjernas utformning

Planens utvecklas med tydligare argumentation och bakomliggande resonemang som ligger till grund för framtagna riktlinjer. Till planen har även fastställt vilka motstående intressen som har företräde eller på vilket sätt det ska beaktas. För att göra planen mer tydlig och lättöverskådlig har flertalet riktlinjer lagts till. Riktlinjerna ska nu fylla en sammanfattande funktion för huvuddragen i planen. För varje riktlinje finns fördjupande text vid respektive avsnitt. Någon "lättläst" version av planen som länsstyrelsen förelagit har däremot inte tagits fram.

Ställningstagandet att Stöttingfjället är lämpligt för vindkraftetablering lyfts fram tidigare i dokument som en förtext under rubrik *Referat*

Riksintressen

En generalliserande värdebeskrivning av riksintressen har genomförts samt om möjligt så redovisas ställningstaganden för vilka intressen som ges företräde.

Hälsa och säkerhet

Riktlinjer kompletteras med tydligare argumentation med syfte att skapa större tyngd vid en eventuell rättsprövning.

Avståndskrav motiveras inte längre utifrån bulleraspekt utan från subjektiva upplevelsevärden. Fullständig text går att läsa under rubrik 8.7 *Landskapsbild*. Utvecklande argumentation har lagts till löpande i befintlig text.

Bostäder och fritidshus

Begreppet *frekvent nyttjande* har tydliggjorts.

Väg och järnväg

Planen kompletteras med skyddsavstånd mot väg och järnväg. Skyddsavståndet fastställs under 5.7 *Kommunikationer* med syfte att klargöra vikten av att värna om kommunikationerna inom kommunen. Konsekvenser gällande tunga transporter adderas under rubrik 4.5 Tekniska förutsättningar.

Rekommenderande efterbehandlingsåtgärder adderas planen under rubrik 7.7 *Kommunikationer*.

Kraftledning

Planen kompletteras med att fastställa skyddsavstånd till kraftledningar vid byggande av vindkraftverk (rubrik 6.4).

Flyget

Planen kompletteras med resonemang kring eventuell konflikt med närliggande kommuners flygplatser samt tydliggör försvarsmakten som en viktig remissinstans vid uppförandet av byggnader högre än 20 meter utom sammanhållen bebyggelse eller 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Utsläpp, kemikalier och avfall

Mening ”Förvaring av kemikalier och hantering av farligt avfall bör ske med beaktande av bästa möjliga teknik” i MKB s 11 ändras från ”bör” till ”ska”.

Friluftsliv

Riktlinje som rör Vindelälvens avrinningsområde kompletteras med tydliggörandet av planens intention att stor restriktivitet ska gälla vid etablering av vindkraftverk i särskilt utpekade områden. Detta innebär att etablering inom Vindelälvens avrinningsområde ska ske med restriktivitet och särskilt utpekade känsliga områden med *särskild* restriktivitet.

Kommunen har genom noga överväganden valt att inte ändra ”bör” till ”ska” i kap 7.2.4 rörande allemansrätten. Kommunen motiverar detta med att de restriktioner detta skulle innebära inte är i linje med planens grundläggande intentioner samt att samhällsintresset av att producera

energi bedöms i vissa fall väga tyngre än allmänhetens nyttjande av allemansrätten.

I planen har ytterligare skyddsvärda vattendrag inom Vindelälvens avrinningsområde lagts till (riktlinjer; punkt 4). Underlag baseras på tidigare naturinventeringar tillhörande Lycksele kommuns *Naturvårdsstrategi*.

Naturmiljö

Planen kompletteras med beskrivning av skyddsvärda områden värdekärnor och värde-trakter, biotopskyddsområden och nyckelbiotoper. Kommunen har för avsikt att inte helt frångå möjligheten till exploatering i områden med skyddsklassning *riksintresse* då exploatering inte nödvändigtvis behöver påverka de värden som ligger till grund för skyddsklassningen negativt. Bedömning ska alltid göras utifrån platsens unika förutsättningar och skyddsklassningar.

Åtgärd/riktlinje för ekologiskt känsliga områden i MKB (s 4) formuleras om för att undvika missuppfattning. Ny formulering lyder; *placering av vindkraftverk inom ekologiska känsliga miljöer ska ske med stor hänsyn till de ekologiska värdena*.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen skriver i yttrande att det bör framgå vilka värden som utgör kulturmiljö särskilt bör beaktas vid tillståndsprövning av vindkraftsetableringar. Under rubrik 7.2.3 *Kulturmiljöer* har fördjupande resonemang genomförts med syfte att klargöra för viktiga kulturmiljö-värden.

Rennäringen

De samebyar som verkar inom kommunen har under tidigt skede varit involverad i processen att ta fram vindplanen. Kommunen välkomnar och förespråkar nära och tidiga samråd med samebyarna vid tillståndsprövning för vindkraftsetableringar och ser detta som en del i en ansvarsfull och hållbar etableringsprocess. Kommunen tillkännager dock att ytterligare förtydligande resonemang kring för rennäringen känsliga funktionella områden bör ske. Planen har därför kompletterats med ytterligare resonemang samt riktlinjer som skyddar rennäringens funktionella intressen med syfte att säkerställa rennäringen som riksintresse.

Planen kompletteras med karta som visar rennäringens utbredning.

Planen kompletteras med *7.4.1 Renar och undvikelseffekter*

Akwé: Kon frivilliga riktlinjer ska följas med syfte att tydligare belysa samebyarnas situation, samernas rättigheter som urfolk, socioekonomiska och kulturella effekter och därmed skapa bättre beslutsunderlag.

Energi

Rubrik 5.2 *Anslutning till elnät* har lagts till för att tydliggöra svenska kraftnäts rekommendationer.

IT kommunikation

Planen kompletteras med samrådskrav med berörda telekommunikatörer samt myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för att säkerställa radiosignaltrafiken kvalitet (kap 7.7.2).

Kommunen avser inte förse planen med förteckning över ledningsägare som kan bli berörda av vindkraftetableringar inom kommunen med förklaringen att sådana undersökningar bör ske av exploitör och ingå som underlag vid ansökan.

Planen behandlar skyddsavstånd till väderradarstationer under rubrik 7.5 *Totalförsvarets intressen* och ämnet kommer därför inte att kompletteras ytterligare.

Geologi och mineralutvinning

Kommunen anser det alltför omfattande att i planen redogöra för geotekniska förutsättningar då kommunen i planen inte utpekar specifika områden lämpliga för vindkraft. I planen kommer istället framgå krav på att undersökningar ska genomföras med syfte att säkerställa fundamentets stabilitet i relation till markens geotekniska egenskaper (se rubrik 5.1 *Geoteknik*).

Ett resonemang kring ballastförsörjning och naturgrustäkter har adderats planen (8.9 *Ballastförsörjning*).

Skrivelse

Vattenfall

Yttrande över samrådshandlingen "Vindkraft i Lycksele kommuns - Tilllägg till översiktsplan"

SAMMANFATTNING

Vattenfall välkomnar planförslaget som är välformulerat och håller hög kvalitet.

Planering av vindkraft bör utgå från vindresursen. Det är god hushållning och bra för miljön att placera vindkraft i de bästa vindlägena. Detta bör förtydligas i planen.

Vattenfall delar bedömningen i samrådshandlingen att det bör vara möjligt att få områden som inte är direkt utpekade i planen bedömda utifrån sin faktiska vindresurs. Det bör dock utifrån vindkarteringar och motstående intressen förtydligas vilka områden som är lämpliga respektive olämpliga för vindkraft.

Vattenfall delar inte samrådshandlingens bedömning att ljud från vindkraftverk generellt i Lycksele kommun inte bör överstiga 35 dB vid bostäder. Påverkan på bostäder bör regleras genom ljudvillkor, inte genom generellt avstånd mellan vindkraftverk och bostäder.

Vattenfalls synpunkter i övrigt redovisas nedan.

I yttrandet bemöts även vissa felaktiga påståenden om Stor-Rotliden vindkraftpark.

YTTRANDE

Vattenfall välkomnar att Lycksele kommun uppdaterar sin översiktsplan för vindkraft. Nedan yttrar sig Vattenfall över förslaget till tillägg till översiktsplan. Vattenfall bemöter även rykten och felaktiga uppgifter om bolagets vindkraftpark Stor-Rotliden i Åsele kommun som framfördes på kommunens samrådsmöte den 30 mars 2015 i medborgarhuset i Lycksele.

Vattenfall driver idag två vindkraftsprojekt inom Lycksele kommun, Fäbodberget på gränsen mot Åsele kommun som har tillstånd enligt miljöbalken men som är överklagat till mark- och miljödomstolen och Norrbäck mot gränsen till Vilhelmina och Storumans kommuner som är föremål för tillståndsprövning av Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation.

Som ett led i Vattenfalls satsning på vindkraft undersöks hela tiden nya platser och områden med goda vindförutsättningar. I Västerbottens län finns flera intressanta områden med goda förutsättningar både vindmässigt och utifrån andra förutsättningar, t.ex. möjlighet till anslutning till elnätet. Vattenfall vill därför lämna nedanstående synpunkter.

Det är viktigt att planen är tydlig

Vattenfall välkomnar att kommunens mål, ställningstagande och allmänna syn på vindkraft har tydliggjorts under punkt 2.

Det är Vattenfalls erfarenhet att kommunala vindbruksplaner, spelar en viktig roll i vindkraftprojektens tillståndsprocesser. Projektutveckling av vindkraft är kostsam, bl.a. krävs dyra vindmätningmaster och – med all rätt – omfattande utredningar i miljöbalksprövningen. Projektutveckling fram till tillstånd kan kosta ca 10 miljoner kr. Det är därför av mycket stor vikt från rättsäkerhetssynpunkt att vindbruksplaner är tydliga och möjliggör vindkraftsetableringar i goda vindlägen, främst där möjligheten till nätanslutning är god. Om det i planen byggs in tveksamheter eller om man föregriper kommande miljöprövningar skapas ett tolkningsutrymme som kan bli mycket olyckligt för möjligheterna att få acceptans för vindkraftsprojekt. Om det finns ett visst lokalt motstånd utnyttjas gärna vindbruksplanens utrymme för missförstånd.

I samrådshandlingen pekas inte specifika platser för vindbruk ut. Inte heller pekas några direkt olämpliga områden ut. Eftersom det finns osäkerheter i de vindmodeller och vindkarteringar som ligger som underlag för planen samtidigt som det är svårt för kommunen att bedöma möjligheter till elanslutning är det bra att planen inte slutligt tar ställning till var vindkraftverk får upphöras. Att projektören får möjlighet att presentera lämpliga platser är därför bra eftersom vindkraft då kan lokaliseras till områden där det finns verifierat god vind och mer kvalitativa underlag om vindresursen samt verifierad möjlighet till nätanslutning.

Vattenfall önskar dock en tydligare beskrivning av hur "andra restriktioner" och "vissa fredade områden" som beskrivs i metodkapitlet skall tolkas och vilka områden som avses. Det är även viktigt att beskriva vilka av dessa restriktioner eller områden som inte är förenliga med vindkraft. Vattenfall föreslår därför att Lycksele kommun i karta i planen anger vilka områden som är olämpliga för vindkraft och specificerar varför dessa bedöms som detta, samt även beskriver områden med "andra restriktioner" som kan vara förenliga med vindkraft. För dessa områden bör det tydligt framgå vilka "andra restriktioner" som finns i det specifika området och även

kommunens syn på om eller hur vindkraft skulle kunna vara förenligt med dessa.

God vind, teknikutveckling och elnät bör vägas in vid planeringen

Vinden är den viktigaste utgångspunkten när man tittar på lämpliga områden för utveckling av vindkraft. Det krävs fler vindkraftverk för att uppnå samma produktion i ett område med dåligt vindläge jämfört med om vindkraftverk placeras i goda vindlägen. Vattenfall har gjort exempelberäkningar som visar att det skulle behövas 44 procent fler vindkraftverk i ett område med dålig vindresurs jämfört med ett gott vindläge (Ryningsnäs i Hultsfreds kommun jämfört med Stor-Rotliden i Åsele kommun). Fler vindkraftverk innebär större markanspråk, omgivningspåverkan och utsläpp ur ett livscykelperspektiv än färre vindkraftverk. Det är därför inte bara ur lönsamhets- och produktionssynpunkt utan också från miljö- och hushållningsperspektiv viktigt att vindkraften lokaliseras till goda vindlägen. I samrådsunderlaget lyfts främst andra intressen upp tillsammans med olika tekniska förutsättningar för vindkraft. VVAB saknar en beskrivning av vinden som naturresurs och tydliggörande av hur kommunen ser på nyttjande av vindresursen tillsammans med andra intressen och verksamheter.

Vattenfalls erfarenhet är att verkliga vindmätningar kan visa både bättre och sämre vindförhållanden än vindkarteringar men att vindkarteringar ändå är en god indikation på om området som helhet inehar en god vind. Vattenfall föreslår därför att karta med vindkartering redovisas i underlaget som visar en indikation på bra vindområden inom kommunen. Vattenfall föreslår även att man på ett mer övergripande plan utifrån vindkarteringar borde kunna identifiera preliminärt lämpliga och olämpliga områden utan att för den delen ta bort möjligheter för specifika platser som efter vindmätningar visar sig ha bra vindresurs. Detta har kommunen delvis gjort i punkt 1 (inledning och bakgrund) där man framförallt pekar på västra delarna av Stöttingfjället. Vattenfall ser dock gärna att det i karta tydliggörs ungefärliga områden som bedöms vara lämpliga för vindkraft och att det bör tydliggöras mer i detalj varför t.ex. västra Stöttingfjället är lämpligare än andra. Vindresursen bör ges stor tyngd i bedömningen av dessa utpekade områden gentemot andra intressen.

Vindkraft måste byggas där det blåser bra och där det inte finns motstående intressen som kommer att skadas på ett sådant sätt att de långsiktigt förlorar sitt värde. I vissa fall måste goda vindlägen därför kunna nyttjas trots att det ger viss påverkan på exempelvis en i för övrigt opåverkad eller "tyst miljö", en uppskattad landskapsbild eller områden som exempelvis innehar naturvärden. Vattenfall anser att detta bör kunna göras "gradvis" och att vindresursen skall vara ett tungt kriterium för avvägning av olika intressen och om ett område är lämpligt för vindbruk. Ett område som har god vindresurs väga tyngre i en avvägning mot andra intressen jämfört med ett område som har lägre vindresurs. Detta skulle kunna göras genom att kommunen exempelvis har som riktlinje att andra intressen som regel skall ges företräde om vindresursen i ett område på 120 m höjd understiger 7 m/s som årsmedelvind om det inte kan säkerställas att etablering kan ske utan påtaglig negativ påverkan på andra intressen.

Kommunen skriver i förslaget på riktlinjer att befintliga elnät skall nyttjas i så stor utsträckning som möjligt och att samverkan gällande dessa frågor skall beaktas. Vattenfall håller helt med om detta men vill att kommunen tydliggör detta ytterligare. Möjlighet till elnätsanslutning är en viktig parameter som till stor del påverkar om en vindkraftpark kan bli verklighet eller ej. Möjligheterna till nätanslutning varierar och beror av många olika faktorer, exempelvis möjlighet till anslutningspunkt mot överliggande nät, avstånd till vindkraftparken, spänningsnivå och belastning på befintligt nät. Alla platser som har god vindresurs kan alltså inte användas på grund av komplicerad eller kostsam elnätsanslutning. Vattenfall anser därför att möjlighet till elnätsanslutning tydligt bör ingå som en viktig parameter när vindbruk vägs mot andra intressen och att kommunen bör tydliggöra detta i plandokumentet. Detta skulle exempelvis kunna göras via att särskilt samråd med elnätsbolag i området och Svenska Kraftnät.

Ljud och avstånd till bostäder

Ljud från vindkraftverk är en fråga som alltid är svår att bedöma. Forskning visar att olika personer är olika ljudkänsliga. Ljud från vindkraftverk har precis som beskrivs i samrådshandlingen också olika karaktär och ett vindkraftverk kan låta olika baserat på olika

yttrande förhållanden. Ljudet varierar därför under året beroende på framförallt meteorologiska förhållanden. Ljudet från vindkraft kan även vara mer varierade i sin karaktär än ljud från andra ljudkällor.

Kommunen beskriver i underlaget att "stora delar av Lycksele kommun utgörs av områden där tystnaden är påtaglig och de naturliga ljuden är låga" och föreslår kopplat till detta i sitt förslag att ljudet skall begränsas så att begränsningsvärdet 35 dB(A) ej överskrids vid bostäder och fritidshus som nyttjas frekvent. Dessutom föreslås även att det bör finnas ett avstånd på minst 2 km till bostäder och fritidshus som nyttjas frekvent. Vilken metod som använts i bedömning om vad som anses vara ett område där "tystnaden är påtaglig" framgår ej i detta underlag. Enligt rättspraxis har detta bara i rena undantagsfall tillämpats (i detaljplanlagt fritidshusområde där låg bullernivå enligt planen utgör en särskild kvalitet och i en del av ett naturreservat som särskilt pekats ut som tyst område i en fördjupad översiktsplan). Lycksele kommun har såvitt Vattenfall känner till inte tidigare pekats ut som ett område där tystnaden utgör en särskild kvalitet varken i regional eller kommunal planering. Vattenfall tror att planen skulle tjäna i tydlighet på att istället peka ut sådana områden där tystnaden är en särskild kvalitet.

Redan kravet på 40 dB vid bostäder är strängare än de krav som ställs på andra verksamheter. Vattenfall anser att en ekvivalent ljudnivå på 40 dB(A) vid bostäder bör tillämpas.

Vattenfall anser att det ytterst bör vara bullervillkoret som säkerställer att olägenheter för människors hälsa och miljön inte uppkommer på grund av buller från vindkraftverken. Den uppfattningen har också slagits fast i rättspraxis genom tydliga avgöranden från Mark- och miljööverdomstolen. Vattenfall är absolut av uppfattningen att det är ljudnivån vid bostad som är den begränsande faktorn för avstånd mellan vindkraftverk och bostäder, detta har även fastlagts i ett antal domar i miljööverdomstolen. Ljud från vindkraft varierar beroende på vilken typ av vindkraftverk som byggs, yttrande förhållanden och även möjlighet att styra ljudet från vindkraftverket. Också annan påverkan varierar mer utifrån andra förhållanden än avstånd, t.ex. påverkas

landskapsbilden inte om verken är skymda från baständer. Sammantaget anser Vattenfall att det är olyckligt att föreskriva en avståndsgräns i planen.

Det i planen angivna förslaget på ljudbegräsning bör utgå ifrån gällande rättspraxis på 40 dB(A) och istället i särskilda fall ha ett mer begränsat värde på 35 dB(A) för vissa i planen utpekade ljudkänsliga områden. Det bör även finnas ett tolkningsutrymme mellan 35 och 40 dB(A) som medger att man när det finns särskilda skäl exempelvis för någon ljudkänslig punkt eller område skulle kunna sätta 38 dB(A) som begränsningsvärde, eller istället använda krav om någon form av nedreglering av ljudet från vindkraftsturbinerna eller krav på nedreglering av verk under vissa mer störningskänsliga perioder.. Om eventuella begränsningar och avståndsrestriktioner ändå skall tillämpas för vissa områden eller att ljudkänsliga områden skall användas som begrepp vill Vattenfall att detta tydliggörs. Avståndrestriktionen skulle då t.ex. i grova drag kunna sammanfalla med avståndet till den valda begränsande ljudnivån, exempelvis vid 35 dB(A) ljudbegräsning bör avståndsrestriktionen inte överstiga 1,5 km och vid 40dB(A) 1 km etc.

Övrigt

- I avsnitt 4.2 där Västerbottens läns regionala mål beskrivs vill Vattenfall påpeka att det är osannolikt att alla områden (ca 350 verk på drygt 15 platser) där det finns beviljade tillstånd eller de omkring 40 vindkraftsprojekt som nämns ligga i samrådsfas blir byggda. Det beror främst på att vindresursen är otillräcklig, särskilt sedan elpriser och elcertifikatpriser sjunkit avsevärt eller på att det är svårt eller omöjligt att ansluta till överliggande elnät. Vattenfalls bedömning är att endast de projekt som har den bästa vindresursen och en elnätslösning som kan genomföras på rimliga ekonomiska premisser kommer att vara möjliga att bygga.
- I avsnitt 4.5 där de tekniska förutsättningarna beskrivs bör det nämnas att vindkraften generellt sett producerar mer energi under vinterhalvåret när energin behövs som mest. I samma avsnitt sägs att vindkraftverken vid sin avvecklingsfas inte lämnar några spår efter sig vid avveckling. I själva

verket bedöms vägar bli kvar i stor omfattning eftersom de kommer att vara till nytta för fastighetsägarna. Fundamenten kommer sannolikt att tas ned till marknivå och täckas över och elkablar kommer i stor utsträckning att lämnas kvar i marken. Varken fundamenten eller elkablarna kommer att innehålla farliga ämnen och miljöpåverkan av att ta bort dem bedöms vara större än om de lämnas kvar i marken.

- Bilden i kap 4.6 visar en zon på 2 km från byggnader och så som Vattenfall tolkar detta så är det detta underlag som kommunen använt för att bedöma förslaget på 2 km avståndsbegränsning. Vattenfall vill därför bara uppmärksamma att byggnader och bostäder inte får förväxlas då dessa har olika definitioner och olika innebörd. Exempelvis kan en byggnad vara en jaktstuga som används någon gång per år eller ett obebott och förfallet hus. Att ha ett fast skyddsavstånd till kopplat till byggnader är helt irrelevant och medför att skyddsavstånd tas till ekonomibygnader, jaktstugor och andra byggnader som inte nyttjas som bostäder vilket inte kan vara syftet med en plan som ska möjliggöra vindkraftetableringar.
- I avsnitt 4.7 anges att vindkraftverkens rotorblad ska vara antireflexbehandlade. Det är en vanlig formulering. I själva verket innebär behandlingen att rotorbladen inte målas med högblank färg.
- Vattenfall delar den beskrivning som ges i avsnitt 4.9 gällande hinderljus och att dessa kan anses vara ett störande inslag av vissa. Här gäller dock samma sak som med ljud att det är individuellt om man uppfattar detta som störande eller ej. Vattenfall anser att det måste göras en bedömning att det finns en stor störande effekt och att det är en stor mängd människor som påverkas och som kan ansas som störda av hinderbelysningen, innan det är relevant att ett aktivt hinderbelysningssystem skall användas. Transportstyrelsen har inte för avsikt att ta bort kravet på dispens för s.k. radarbaserad hinderbelysning. Tvärtom har myndigheten vid kontakter med Vattenfall framfört att dispens bara kommer att medges i undantagsfall. Radarbaserad teknik är också mycket dyr. Vattenfall ser gärna att kommunen i planen

verkar för att andra tekniska lösningar än radarsystem prövas. T.ex. bör hinderbelysningen som huvudregel regleras ned så långt det är tillåtet enligt Transportstyrelsens föreskrifter. I andra länder tillåts även att hinderbelysningen dämpas ner till ca 10 procent vid klart väder och bara lyser fullt vid dålig sikt. Ett sådant system skulle avsevärt minska eventuella störningar för boende.

- Vattenfall arbetar aktivt med att begränsa påverkan på fåglar när vindkraftparker planeras. I avsnitt 6.3 i samrådshandlingen hänvisas till rekommendationer från Sveriges Ornitologiska förening och Birdlife International. Dessa rekommendationer saknar dock vetenskapligt stöd. Vattenfall föreslår att planen istället hänvisar till de rekommendationer som redovisas i Naturvårdsverkets rapport 6467 Vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss, som rekommenderar att fördjupade studier ska göras om vindkraft planeras inom vissa avstånd från bo- och spelplatser och att specifika skyddsavstånd bestäms i varje enskilt fall utifrån vad inventeringar och studier i projekten visar om t.ex. fåglarnas flygrörelser.
- *Förslag till förändrad lydelse*
Projektörer bör i ett tidigt skede söka kontakt med lokala ornitologer och naturorganisationer. Stora krav bör ställas på fågelstudier av god kvalitet. Hur skyddsavstånden sedan ska utformas bör avgöras i samband med en eventuell tillståndsprövning efter det att relevant inventeringsmaterial insamlats.
- Vattenfall ser positivt på kommunens förslag avseende kompensationsåtgärder i någon form. Det är dock viktigt att kompensation endast används när en etablering sker på ett område som bidrar till att ett högt värde påverkas negativt. Exempelvis anser Vattenfall att detta är en lämplig åtgärd vid etablering av vindkraft där det finns höga naturvärden. En lämplig kompensation kan då vara att skydda eller avsätta höga naturvärden på annan plats, gärna i närheten av etableringen.
- Vattenfall vill uppmärksamma den snabba tekniska utvecklingen inom vindkraft de senaste åren. Vindkraftverken har blivit

både högre och med en större rotordiameter samt att olika tekniska system utvecklas. Detta för att tillgodogöra sig vindenergin på bästa möjliga sätt och kunna driva en kostnadseffekt anläggning. Möjligheten att bygga stora verk (upp till ca 200 – 220 m totalhöjd) är numera ett av de viktigaste kriterierna för att kunna driva en lönsam anläggning. Det är därför viktigt att begränsningar inte görs som motverkar detta. Forskning och utveckling pågår ständig för att utveckla olika system bl.a. för att förbättra produktionen och säkerheten i vindkraftverken. Exempelvis har numer de flesta större turbintillverkare avisningssystem som tillval till turbinerna. Vattenfall ser positivt på denna utveckling men vill tydliggöra att ett avisningssystem minskar risker med isbildning vid ett vindkraftverk, riskerna reduceras dock inte helt. Systemens funktion är också olika, en del system kan avisa under drift, medan andra avisar stillastående vindkraftverk. Vattenfall föreslår därför att texten som sammanfattar kommunens riktlinje omformuleras något.

- *Förslag till förändrad lydelse:*
Vid uppförande av vindkraftverk ska det finnas fungerande avisningssystem eller annan lösning som minskar risker för iskast runt vindkraftverken.

FELAKTIGHETER OM STOR-ROTLIDEN VINDKRAFTPARK M.M.

Till sist vill Vattenfall kort informera om vissa förhållanden med anledning av att felaktig information sprids allmänt om vindkraft och specifikt om Stor-Rotliden vindkraftpark i Åsele kommun.

Felaktigheterna har spridits såväl på informationsmöten som i brev, hemsidor, insändarkommentarer och i tidningsartiklar samt även på kommunens samrådsmöte den 30 mars 2015 i medborgarhuset i Lycksele.

Djurliv

De allra flesta som besöker Stor-Rotliden kan vittna om att det finns ett rikt djurliv i området. Vattenfalls egen driftpersonal, som vistas sju dagar i veckan i vindkraftparken, intygar att de inte kan se några tecken på att djurlivet inklusive rov- och hönsfågel har

29

minskat eller störts av vindkraftparken. Något som även jaktlag i området bekräftar. Bara under det senaste året så har man funnit kadaver av älg som slagits av en vandringsvarg, två björniden samt spår efter järv inom vindkraftparken.

Såvitt känt har ingen rovfågel kolliderat med något av vindkraftverken. Av det kontrollprogram för fåglar som genomförts 2009 – 2012 framgår bl.a. följande. Kungsörn återfinns i samma revir i området före och efter kontrollperioden. När det gäller häckfågelfaunan i stort har förändringar skett under kontrollperioden men dessa förändringar har skett i såväl kontrollområde som referensområde. Detta innebär att det troligen rör sig om mer naturliga fluktuationer än effekter kopplade till etableringen. Orrspel har konstaterats i flera delar av vindkraftparken, t.ex. har orre spelat på en vändplats varje år sedan 2009 som efter etableringen av vindkraftparken ligger ca 50-80 meter från närmaste vindkraftverk. Orrspelen fortgår på samma ställen som tidigare och orrarna födosöker i kraftverkens närhet. När det gäller rödlistade arter har inget noterats som tyder på någon specifik påverkan från etableringen av anläggningen. Vattenfall kommer inom ramen för egenkontrollen att fortsätta att följa upp bl.a. påverkan på vadare i Granholmsmyran som ligger inne i parkområdet.

Buller

Ingen närboende har framfört klagomål på ljud från Stor-Rotliden vindkraftpark till Vattenfall. Såvitt Vattenfall känner till har inte heller någon som bor nära vindkraftverken framfört klagomål till länsstyrelsen.

Drygt två år efter att alla verken var i drift så genomförde undersökningsföretaget Mistat en bred opinionsundersökning (se bifogade bilder) om vindkraftparken och upplevelsen av denna. I den undersökningen framgår det tydligt att de tillfrågade överlag är nöjda med vindkraftparken på Stor- Rotliden. Var femte upplever att det blev bättre än de hade förväntat sig och bland mycket annat nämns att vindkraftsparken blev finare och ser mer estetisk ut än man hade trott samt att ljudnivån inte är så störande. Mest nöjda är de närmast berörda som gav parken 4,4 på en femgradig betygsskala, vad gäller ljudet från anläggningen.

Maskindirektivet och instängsling av vindkraftverk

Regeringen har i ett beslut den 17 mars 2011 (N2011/1416/E) funnit att maskindirektivet är införlivat i svensk rätt genom föreskrifter av Arbetsmiljöverket. Enligt Arbetsmiljöverkets tolkning finns det inget stöd i Maskindirektivet för att ställa generella krav på att vindkraftverk ska inhägnas. Samma bedömning har även gjorts av miljödomstolen i en dom (M-3735-09) från mars 2010, gällande ett vindkraftverk. De klagande hävdade att det borde vara ett stängsel runt vindkraftverket på grund av faran för nedfallande föremål och iskast. "Risken för sådana händelser är emellertid försvinnande liten" står det i domen, där det också konstateras att det inte föreligger några krav på inhägnade av yta intill vindkraftverket. Denna tolkning överensstämmer även med den som gjorts i andra EU-länder. I domen påpekas också att verksamhetsutövaren har ansvar för underhåll av vindkraftverk så att det inte medför olägenheter för människors hälsa. Vattenfall känner inte till att någon vindkraftanläggning i Sverige eller något annat land inhägnats med anledning av maskindirektivet.

Markägarnas ansvar för återställande när vindkraftverken tjänat ut

Vattenfall ställer inte några krav i nyttjanderättsavtal på att markägare ska ansvara för återställande eller efterbehandling när vindkraftverken har tjänat ut. Tvärtom framgår tydligt att det ansvaret ligger hos Vattenfall. Såvitt Vattenfall känner till ställer inte heller någon annan vindkraftprojektör krav på att sådana kostnader ska bäras av markägaren. Enligt fast praxis måste verksamhetsutövaren alltid ställa säkerhet för återställningskostnader till länsstyrelsen innan ett tillstånd att bygga vindkraftverk tas i anspråk.

Ställningstagande

Det är viktigt att planen är tydlig

Kommunen delar Vattenfalls åsikt om vikten av en tydlig vindbruksplan för att i så stor grad som möjligt minska risken för oönskat tolkningsutrymme samt dess viktiga roll ur en rättssäkerhetssynpunkt. Med oönskat tolkningsutrymme menas att avsikter i planen formuleras på ett sådant sätt att det kan tolkas på ett sätt som inte är planens huvudsakliga intention.

Kommunens ambitioner med framtagandet av planen är bland annat att slå fast kommunens ställningstagande för vindkraftsetablering och att dessa ska fungera som ett tydligt och väl fungerande underlag vid rättsprövning. I arbetet handlar det ofta om att hitta välavvägda formuleringar och riktlinjer för att skapa underlag för en så ansvarsfull markanvändning och hushållning av resurser som möjligt. Detta är såklart ingen lätt uppgift och motstående intressen kan ofta tyckas stå långt ifrån varandra och således också svåra att hantera. Dessa konflikter prövas i vissa fall av rättsväsendet och då spelar kommunens ställningstaganden i översiktsplanen en viktig roll. Med syfte att vid rättsprövning skapa större förståelse för var lokalisering kan anses lämplig har förtydliganden gjorts gällande riksintresset för vindbruk och hur detta ska vägas mot andra intressen. Med detta har vindresursen givits en starkare ställning och ställningstagande om detta som en viktig resurs tydligare fastställts.

Utformningen för denna plan är i mycket ny och oprövad i ett praktiskt och rättsligt sammanhang och det ställer, liksom påpekan i yttranden stora krav på tydlighet och ytterligare utformning av vissa delar i planen. Det är med flexibilitet som platsens unika förutsättningar kan undersökas och belysas och ligga till grund en ansvarsfull markanvändning. Och med bra förutsättningar, tidiga och frekventa samråd kan konflikter, processtid och kostnader minska.

För ytterligare information om ändringar i planen som rör tydlighet se svar till länsstyrelsens yttrande ovan (*planens utformning och vägledande effekt*).

I yttrandet föreslås en karta som tydligt visar vilka områden som faller inom ramen för begreppen ”andra restriktioner” samt ”vissa fredade områden”. Förbudsområden naturreservat och flygplatsens utmärkede stoppområde är exempel på sådana områden. Alla förbudsområden redovisas tillsammans i karta under rubrik *Kommunens riktlinjer*. Kommunen har tydliggjort i text och karta vilka områden som omfattas av särskild restriktivitet i Vindelälvens avrinningsområden. Formuleringen ”vissa fredade områden” har tagits bort. Formuleringen ”andra restriktioner” har formulerats om och lyder nu ”andra ställningstaganden”. Ställningstagandena är nu lättare att hitta då riktlinjerna är sammanfattande för planens ställningstaganden och innehåll i stort. Med dessa åtgärder tror kommunen att planen blir lättare att läsa och förståelsen för kommunens ambitioner blir större.

Ytterligare resonemang angående riktlinjen anslutning till befintligt elnät har lagts till under ny rubrik 4.5.2 *Anslutning till elnät*.

God vind, teknikutveckling och elnät bör vägas in vid planeringen

Planen kompletteras med resonemang kring god vind under rubrik 7.1 *Vindbruk*. Planen kompletteras även enligt svenska kraftnäts rekommendationer för anslutning till stamnät under ny rubrik 5.2 *Anslutning till elnät*.

Ljud och avstånd till bostäder

Svar till detta hänvisas till kommunens ställningstagande tillhörande Länsstyrelsen yttrande rubrik *Hälsa och säkerhet*.

Övrigt

- Ny rubrik 7.7.1 *Väg och järnväg* beskriver hur vägar kan behandlas i samband med avveckling.
- Kartbilen visar buffertzonen om 2 km från byggnader inom kommunen. Detta beror på att det är svårt att för hela kommunens byggnader bestämma vad som är byggnad och vad som är bostad/fritidshus (som riktlinjer reglerar). Detta måste i varje specifikt fall utredas. Planens ambition är inte att förbjuda vindkraft 2 km från t.ex. jaktstugor etc. Kartan byts ut mot buffertzonen 2 km till adresserad plats då den anses bättre överstämja med verkligheten för platser där det finns bostäder/fritidshus som nyttjas frekvent. Begreppet och hur det ska utredas har också tydliggjorts bl.a. i faktaruta rubrik 8.7.
- Text om antireflexbehandling har korrigerats enligt förslag i yttrande.
- Planen låser inte fast vid specifikt hinderljussystem. Hinderbelysning ska ske enligt av ansvarig myndighet fastställd föreskrift.
- Naturvårdsverkets rapport 6467 hänvisar till Sveriges ornitologiska förenings buffertavstånd. Kommunen har därför valt att behålla de skyddsavstånd som tidigare hänvisats till. Rubrik 6.7 *Rovfåglar* har kompletterats och bytt namn till 8.6.1. *Fåglar och fladdermöss*.
- Avsnitt 8 *Kompensationsåtgärder* har kompletterats med tydliggörandet exempel på lämplig åtgärd.

- Riktlinje om avisningssystem har omformulerats.

Vilhelmina kommun

Au § 72 Dnr15/Ks157 379

Vindkraft i Lycksele kommun

Ärendebeskrivning

Au 2015-04-14

Lycksele kommun har beslutat om en översyn av tillägg till översiktsplanen gällande vindkraft. Synpunkter skall lämnas in senast 20 april 2015. I den tidigare planen pekade man ut lämpliga områden för vindkraft, för den förslagna planen är ambitionen att inte göra planen begränsad till detta. Förslaget är att inte peka ut några områden för vindkraft utan istället öppna för möjligheten att etablera sig över hela kommunen under förutsättning att riktlinjer följs och vissa fredade områden förbises. Det innebär att det är upp till projektören att hitta områden med goda vindförutsättningar som stämmer in med riktlinjer och andra restriktioner i planen. Efter omarbetning av vindkraftsplanen konstateras att vindkraftsetableringar framför allt är lämpliga i Lycksele kommuns västra delar i Stöttingfjällområdet som är glesbefolkat och har goda vindförutsättningar.

När tillägg för vindkraft är uppbyggd på riktlinjer och egna förbudsområden finns det inte något konkret att tycka till om. Vilhelmina kommun förutsätter att bli en part vid vindkraftsetablering vid Stöttingfjällsområdet på grund av att stora delar berör även vår kommun.

Tekniska avdelningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att Vilhelmina kommun inte har något att erinra gällande förslag till Tillägg till Översiktsplan för vindkraft i Lycksele kommun

ARBETSUTSKOTTET BESLUTAR

att meddela Lycksele kommun att Vilhelmina kommun inte har något att erinra gällande förslag till Tillägg i Översiktsplan för vindkraft i Lycksele kommun under förutsättning att ev. vindkraftsetableringar inte inverkar på inflygningsstråk för Vilhelminas flygplats, South Lapland Airport.

Ställningstagande

Vilhelmina kommun är och kommer fortsättningsvis att vara en viktig samrådspart vid tillståndsprövning av vindkraftetableringar i kommunens närområden. Vid tillståndsprövning är det viktigt att se bortom administrativa gränser och istället med överblick beakta och ta hänsyn till omgivningens funktioner och strukturer. Ett typexempel på en sådan funktion i annan kommun som kan påverkas vid en vindkraftetablering inom Lycksele kommun är som nämns i yttrande flygplatser. Lycksele kommun har därför kompletterat avsnitt 6.4 *Flygsäkerhet* gällande influensområden för flygplatser i angränsande kommuner.

Skrivelse

NV Nordisk Vindkraft AB

NV Nordisk Vindkraft har följande yttranden över den reviderade vindbruksplanen för Lycksele kommun.

1. Vi har full förståelse för att man önskar restriktioner för att upprätthålla en ljudnivå vid bostäder som passar den miljö man lever i. Vi vill dock understryka att de nuvarande kraven på 40 dB(A) vid bostäder redan är ett noga avvägt och lågt värde som flera projekt har byggts efter runt om i Sverige utan några problem som påföljd. Vi vill därför ge rådet och önskar att man håller sig till nuvarande krav på 40 dB(A).
2. Man har i vindbruksplanen valt att både sätta ett distans krav och ett ljud krav för vindkraftverksetableringar. Vi avråder starkt ifrån detta. Ett så lågt ljudkrav som 35 dB(A) innebär att man redan tar bort stora delar av Lycksele kommun och lämnar kvar områden som inte har lika goda vindpotential. Att även sätta krav om 2000 meter till fastigheter gör det omöjligt för oss som projektörer att ställa in vindkraftverken (och utnyttja befintlig teknik eller teknikutveckling) så de går på ett tystare läge alternativt placera olika stora vindkraftverk inom parken för att anpassa oss efter ljudet. Vill påstå att detta riskerar att vi inte kan fortsätta projektera vindkraft inom Lycksele kommun.
3. Man ställer krav på avisningssystem eller annan lösning som är fungerande vilket är bra. Men vill understryka att det är av stor betydelse att man inte kräver just specifikt avisningssystem då det inte visat sig effektivt utan snarare sämre än befintliga tekniker. Ett avisningssystem innebär att vindkraftverken stannar vid isbildning och avisar till dess att bladen är isfria. Sedan startar vindkraftverken och det oberoende av väderförhållande dvs. när det kan finnas risk för ny isbildning ganska om-

gående efter start. Man vet att risken för iskast är som störst vid start och stop. Det övervakningssystem som finns i nuvarande vindkraftverk känner av vibrationer och obalanser och stannar så snart det blir isbildning och kan inte starta innan dess att isbildning inte kan ske och medföra obalans. Vi råder er att behålla nuvarande formulering men med förtydligandet om att det inte krävs någon avisning.

4. Man hänvisar till en föreskrift TSFS 2010:155 §§ 12-13. Vi avråder att hänvisa till specifik föreskrift då denna snart går ur tiden och ni vill inte att vi följer inaktuella regler.

5. Man skriver att man bör företrädesvis bygga vindkraftverk när renar inte finns i området. Vi kan inte hindra renar från att vistas i området och kan inte garantera något sådant. Men som texten är beskriven så ska det "företrädesvis" byggas, vilket vi tycker är en ok formulering såvida inte det ska tolkas som ett krav.

6. Vi hänvisar avslutningsvis till "handledning till kommunerna inför tillstyrkan" av Energimyndigheten. [Länk](#). Här hänvisar vi särskilt till punkten 3.5 men även rapporten i sin helhet.

Glöm aldrig att ni är den kommun i Sverige som visat på de absolut bästa årsmedelvindarna vi uppmätt vilket är en fantastisk resurs och möjlighet för kommunen.

Ställningstagande

1. Kommunens val av en lägre ljudnivå 35 dB(A) istället för av naturvårdsverket rekommenderad ljudnivå 40 dB(A) beror på avvägningar kopplade till människors hälsa och god boendemiljö. Hur människor påverkas av buller från vindkraftverk är fortfarande i behov av ytterligare forskning. Aktuell tillåten ljudnivå har därför avvägts med syfte som en skyddsåtgärd till kommunens medborgare och i synnerhet dem som kan komma att påverkas av omgivningsbuller från vindkraftverk i dess boendemiljö. Bedömning har gjorts att stora delar av kommunen utgör tysta miljöer och detta är ett tillstånd som är högt värderat och måste värnas.

2 Svar till detta hänvisas till kommunens ställningstagande tillhörande Länsstyrelsen yttrande rubrik *Hälsa och säkerhet*.

Syftet med avståndsreglering har varit att minimera upplevelsen att vind-

kraftverk dominerar den omgivande landskapsbilden i en sådan utsträckning att värden påtagligt försämras. Det har dock varit ambitionen att utifrån ett områdes givna förutsättningar göra lokala bedömningar kring hur vindkraftverk kan komma att upplevas från olika platser i rummet. Finns det till exempel naturliga barriärer mellan vindkraftverk och bebyggelse så bör detta vara avgörande för helhetsupplevelsen. Med restriktiv avståndsreglering med möjlighet till avsteg tar kommunen med planen tydligt ställning till värdet i individens upplevelser. Kommunen vill dock ta fasta på att subjektiva upplevelser noggrant och tydligt bör kunna motiveras i samråd med sakkunnig.

3. Stycke som behandlar isbildning formuleras om för att undvika krav på specifikt avisningssystem.

4. Planen korrigeras så att hinderbelysning inte endast regleras med TSFS 2010:155 §§ 12 – 13. Planen hänvisar istället till ansvarig myndighet senast gällande författning.

5. Texten syftar till att beskriva vikten av att renarnas flyttmönster bör tas i beaktning och samrådas med berörda samebyar för att så långt som möjligt undvika störningar på rennäringen under byggtiden.

6. Bilaga *Tillståndsprocessen* har kompletterats med beslut om tillstyrkan bör motiveras och inga villkor ställas.

Skrivelse

Peter Björksele

Här kommer några synpunkter på vad som borde tydliggöras i de dokument som har med tillägget till översiktsplanen för vindkraft i Lycksele kommun.

Vindkraftverk är inte bara olämpliga att etablera i områden med mycket höga naturvärden utan även utanför området om etableringen innebär påverkan på någon av argumenten som finns i naturvårdsbedömningarna. Detta bör finnas med i MKB:n. Det är viktigt att man inte försvagar naturvärdena i reservaten genom att vara oaktsam i dess närhet.

Det beskrivs under punkt 5:2 i tillägg till översiktsplan att det är bara Naturreservat som betraktas ha höga naturvärden. Det finns i Sveaskogs ägo avsättningar som av Länsstyrelsen klassats att ha mycket

höga naturvärden och att jämföra med reservat. Ett av dessa som ligger inom Lycksele kommun och är på 38 Ha är Norrliden. Det vore olyckligt om den här typen av avsättningar där myndigheten inte prioriterar inlösen på grund av brist på pengar i kombination med den trygghet det ger att det statliga bolaget står som garant för naturvärdenas bevarande i området inte skulle ge samma skydd som om det vore inlöst och omvandlat till naturreservat mot externa exploaterer.

Därför vill jag vill att ett 38 ha skyddsområde som Sveaskog avsatt efter påpekande av länsstyrelsen som enligt Per Nihlen på Länsstyrelsens Naturvårdsenhet är att jämföra med ett Naturreservat tas upp med skyddsstatus som ett Naturreservat i översiktsplanen. (se naturvärdesbedömningen här nedan).

Det borde finnas ett krav på maximal tillåten avvikelser då det gäller fotomontaget mot det verkliga då de två absolut största orsakerna till konflikter efter vindkraftverkens etablering är ljud och att vindkraftverken i verkligheten blir betydligt ”större” än man visat i fotomontagen vilket medför att de närboende känner sig vilseledda.

Naturvärdesbedömningen på Norra sluttningen Norrliden.

Norrliden, 64 ha Sveaskog
Lycksele kommun 1630418/7215716
Frida Sandström och Per-Anders Blomqvist
2004-06-18, inventeringstid: 5 timmar

Landskap

Området ligger ca 20 km SSV om Malå och 4-5 km norr om Björksele. Objektet består av en brant nordostsluttning samt ett flackare parti ner mot en myr och ligger på 310 – 450 möh. Området omges helt av ungskog och hyggen. Ingen skogsbilväg går in i området men tre vägar slutar ca 200 meter från objektet.

Skog/myr

Norrliden är ett mycket fint opåverkat område med en gammal granurskog i en brant nordsluttning. Terrängen är bitvis blackig och ett flertal stup finns området. Skogen är mycket lite påverkad och

väldigt få spår hittas av detta, endast några få avverkningsstubbar påträffades. Skogen är väl skiktad, olikåldrig och det är allmänt med 200-åriga granar. En hel del träd är även äldre än så. Enstaka gammtallar påträffas även i objektet. Det finns ett inslag av löv i området som består av björk, sälg och asp av vilka en del har nått en ansevärd ålder och grovlek. Förekomsten av död ved är något varierande men inom stora stycken är tillgången exceptionellt hög, speciellt på lågor. Lågorna finns i alla grovlekar, nedbrytningsstadier samt av både gran och löv. Det finns rikligt med vedsvampar i området.

Skogen är rikt hänglavsbeklädd, högvuxen och grov. Speciellt grova träd finns i de fuktigare lite lägre partierna. Där är marken mer produktiv med lågortsvegetation. Området övergår i en fin myr med rikligt med riktigt gamla granar. Det är sparsamt med brandspår, både i form av kolade stubbar och brandljud. I det nordvästra hörnet av objektet finner man ett snitslat parti med färskt stämplade träd.

Arter

NT gammelgranskål, NT violettgrå tagellav, NT gränsticka, NT rosenticka, NT violmussling, NT ullticka, tickmussling, vitmosslav, NT lunglav, bårdlav, stuplav, skinnlav, kolflarnlav, strutbräken.

Naturvärdesbedömning

Objektet har mycket höga naturvärden i form av att hela området är en fullskiktad gammelgranskog med rikligt med död ved i olika dimensioner och nedbrytningsklasser. **Påverkansgraden är ytterst liten och området inger en känsla av orördhet.**

Klass 1.

Ställningstagande

En viktig del i ett ansvarsfullt och långsiktigt hållbar bedömning vid tillståndsprövning är att studera eventuell påverkan på omgivningarna omkring själva området för tillståndsprövning. Det ställs idag omfattande krav på sökande att genom olika undersökningar och analyser påvisa markens lämplighet för ändamålet, detta omfattas även av omgivningspåverkan. Vid tillståndsprövning i område som ligger i anslutning, alternativt nära anslutning till ett område som bedöms särskilt känsligt inkluderas exploateringens påverkan på dess värden som krav i underlag för beslut vid tillståndsprövning.

Planen belyser omgivningseffekter under rubrik ”Riksintressen”. I övrigt så ingår omgivningspåverkan som en del av tillståndsprövning. Det finns i planen inga fastställda skyddsavstånd.

Planen beskriver under rubrik 5.2. naturvård (reviderad version rubrik 8 Naturvärden, stycke 2) ”*Inom områden med mycket höga naturvärden är inte vindkraftverk lämpliga. Sådana områden bedöms inom kommunen vara samtliga naturreservat. Andra platser med höga naturvärden kan vara möjliga att exploatera efter noga avvägningar och särskilt hänsynstagande. Dit hör av länsstyrelsen utpekade skogliga värdetrakter, av skogsbolagen frivilligt avsatta skogar, natura 2000-områden, nyckelbiotoper, biotopskyddsområden, våtmarker klass I och II, strandskyddsområden och andra särskilt känsliga naturmiljöer*”. Detta ställningstagande anses ligga inom rimlig nivå för ansvarsfull hantering av skyddsvärd natur som inte klassats som naturreservat. Formuleringen syftar till att beskriva ställningstagandet att dessa områden har mycket högt skyddsvärde och ska därför undantas från vindkraftetableringar. Det är inte kommunens uppfattning att endast naturreservat har höga naturvärden men andra områden med höga naturvärden bedöms utifrån förutsättning möjliga att exploatera efter noga avvägningar och särskilt hänsynstagande.

Kommunen anser det grundläggande att det material som ligger till grund för tillståndsprövning är korrekt och att illustrationer skapar en bild kopplat till verkligheten. Syftet med fotomontage kan vara att skapa en uppfattning om hur landskapsbilden påverkas vid exploatering och fungerar som ett viktigt underlag för tillståndsprövning. Man måste även komma ihåg att upplevelsen av att titta på en bild kan skilja sig mot verkligheten, något som också ska vägas in vid bedömning. Kommunen är av den självklara uppfattningen att det material som ligger till grund för tillståndsprövning ska vara både sanningsenligt och aktuellt för att en rättvis och korrekt bedömning av ansökan ska kunna göras.

Skrivelse

LFV

Remissvar:

LFV vill som sakägare av CSN-utrustning avge följande yttrande:
I Stycke 4.9 finns en felaktig referens till ett nu ej gällande regelverk för hinderbelysning från Transportstyrelsen. Undvik i möjligaste mån att referera till regelverk då dessa ofta revideras. Referera istället till aktuell myndighet, i detta fall Transportstyrelsens luftfartavdelning. Webbsidor

är också dynamiska till sin natur och länkar kan försvinna. Mär detta skrivs finns gällande regelverk för hinderbelysning och hindermarkering här: <http://www.transportstyrelsen.se/sv/Regler/ts-foreskrifter-i-nummerordning/2013/?guid=c92e4718-3881-41ao-b43b-467a791c2091>

Det som nämns i avsnitt 4.10 behöver revideras med avseende på TSFS 2013:9 ovan. Enklare är att enbart hänvisa till föreskrift.

Observera att alla byggnadsobjekt över 20 m i höjd ska remitteras till LFV innan de uppförs. Dessutom skall flygplatser inom 60 km från objektet tillfrågas innan objektet uppförs. Vindkraftverk över 20 m i höjd oavsett placering till lands eller till sjöss på svenskt territorium skall alltså remitteras till LFV innan de uppförs. Det senare fallet även till Kustbevakningen i Karlskrina. Likaså skall ändringar vad gäller antal verk, totalhöjd och placeringar remitteras till LFV innan verken uppförs. LFV förbehåller sig rätten att vid varje förfrågan rörande ej uppförda vindkraftverk tillämpa regelverk som gäller vid det aktuella tillfället så länge som bygglov ej getts och verken är under uppförande. Förändrade regler tillämpas ej retroaktivt på redan uppförda vindkraftverk.

Med CSN-utrustning menas utrustning för kommunikation, navigation och radar (Communication, Navigation, Surveillance). Analysen grundar sig på Svensk Standard 447 10 12 utgåva 1:1991 ”Skyddsavstånd för luftfartsradiosystem mot aktiva och passiva störningar för elektrisk kraftöverföring och tågdrift”, Standardiseringskommissionen i Sverige samt på ICAO DOC 015.

VIKTIGT: I vårt remissvar har LFV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CSN-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser skall därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. Med berörd flygplats avses att etableringen hamnar inom flygplatsens MSA-yta ca 60 km ut från flytplatsen. MSA är den hinderyta som störst och står för ”Minimum Sector Altitude”.

LDV erbjuder produkten Flyghinderanalys, där vi utför kontroll av flygvägar, luftrum och all tänkbar radioutrustning för luftfarten. För mer information, se www.lfv.se/flyghinderanalys.

Ställningstagande

Hänvisning till regelverk för hinderbelysning under rubrik 4.9 tas bort och ersätts enligt inrådan med hänvisning till ansvarig myndighet och senast gällande författning. Avsnitt 4.10 revideras. Till rubrik 4.9 *Flygsäkerhet* (6.4 Flygsäkerhet) adderas information gällande LFV som obligatorisk remissinstans vid uppförandet av byggnadsobjekt över 20 meter, placering, antal och totalhöjd. I planen har det även tydliggjorts remissansvar till flygplatser kopplat till MSA-yta.

Skrivelse

Ove Persson/Vivianne Källman

Synpunkter på Lycksele Kommuns vindkraftsplan

På Lycksele Kommuns hemsida kan man under flik fritid och kultur läsa följande:

"Djupa skogar och virvlande vatten är inte långt borta. Köra snöskoter, jaga, fiska plocka bär, paddla kajak, åka skidor eller göra en stilla vandring i tyst och ren natur".

Mot bakgrund av detta är det helt obegripligt hur man kan tillstyrka vindkraft i Stöttingfjällsområdet i allmänhet, och Fjällberg synnerhet. Detta område har unika urskogar där både duvhök och kungsörn häckar, samt unika arter i flora och fauna.

Området besöks redan idag flitigt av fiskare, bärplockare, jägare samt personer som uppskattar att vistas i tyst och orörd natur.

Vi anser att det är av största vikt att bevara detta område i orört skick, inte minst för kommande generationers rätt att vistas i unika markområden.

Att skapa sår i naturen som är omöjliga att återställa måste betraktas som ytterligare ett sätt att utarma inlandet.

Sammanfattningsvis vill vi med detta brev hoppas att alla planer på vindkraftsparker i ovan nämnda områden omedelbart avslutas.

Ove Persson/genom dotter Vivianne Källman/ ägare till fastigheterna Åttonträsk 1:23, 1:34 samt 1:44.

Ställningstagande

Kommunen har genom vindplanen tydligt tagit ställning till att kommunen generellt är positivt till vindkraftetableringar inom kommunen. Det finns ett nationellt och internationellt intresse av att öka produce-

ringen av förnyelsebar energi. Det handlar om ett gemensamt ansvar, ett ansvar som Lycksele kommun ser som mycket viktigt och nödvändigt för kommunens och Sveriges framtid. Riksintresset för vindbruk pekar ut områden där vindförutsättningar för vindkraft är goda. Denna vindresurs är mycket viktig och förekomsten av dessa områden hittas främst i kommunens västra delar i Stöttingfjällsområdet. God vind är en förutsättning för vindkraftens existens och därför är dessa områden utpekade som intressanta för vindkraftetableringar inom kommunen. Stöttingfjällsområdet har områden med höga naturvärden som bör skyddas och där vindkraftetableringar inte är lämpliga. Dessa områden ska dock inte undantas i Vindkraftplanen utan markens lämplighet prövas i samband med tillståndsprövning. En process som är både gedigen och omfattande.

I övrigt hänvisas synpunkter som rör specifika vindkraftetableringar till tillståndsprövningsprocessens samrådstillfällen.

Skrivelse

Cristina Fransson

Kommunens riktlinjer anger bl a

- att befintliga elnät skall nyttjas i så stor utsträckning som möjligt. Vid framtagande av nu gällande Vindkraftplan framkom att de flesta ledningarna då, var i sådant skick att någon kapacitetsökning inte var möjlig. Har detta förändrats under senare tid sett över hela kommunen? De kostnader som uppstår vid eventuella kapacitetsökningar, vem bekostar det? Läggs det på våra framtida elräkningar? Det framhålls att det behövs mer och mer energi trots att maskiner och människor gjort stora framsteg när det gäller energibesparing.

- befintliga vägar skall nyttjas i så stor utsträckning som möjligt

Då planen visar att Stöttingfjällsområdet är det område som eventuellt kommer att exploateras kommer ett stort antal mil av nya vägar att byggas inom Stöttingfjället med omnejd. Stora ej exploaterade naturområden utgör natursköna miljöer, enligt planförslaget.

"Avsteg från riktlinjer kan göras om en tekniska lösning eller platsens förutsättningar är sådana att syftet med restriktionerna på annat sätt än ovan uppfylls."

Ovanstående citat visar att kommunens riktlinjer inte behöver följas då syftet med restriktionerna kan åsidosättas om man (exploatören eller kommunen?) bl a anser att platsens förutsättningar är sådana. Kan exempel på sådana förutsättningar anges?

Eftersom det inte finns några restriktioner om hur många vindkraftsanläggningar som kan komma ifråga kring en by finns risk att flera byar blir omringade av vindkraft, visserligen, i bästa fall, på 2 km avstånd, men i alla väderstreck då framförallt Stöttingfjället utgör flera höjder med goda vindförhållanden, vilket innebär att oberoende av väderförhållanden så uppstår alltid störningar.

I planen anges att Stöttingfjället är glest befolkat och av den anledningen ett lämpligt område att exploatera.

I planen framkommer att man skall ta hänsyn till bl a:

- naturmiljöer kring bäckar i kommunens östra del,
- Vindelälvens avrinningsområde,
- rovfåglarnas boplatser 3 km. (2 km för människor, avsteg kan dessutom göras bl a när ljudbilden redan är påverkad). Hur nära kan man komma? Under "4.7 Skuggor" anges 3 km som avstånd för att slippa skuggeffekt)

Det sägs under "4.4 Samhällseffekter" att kommunen gynnas genom att arbetstillfällen skapas för byggande, drift och underhåll. "Det har framkommit att i de kommuner som byggt ut vindkraften (i inlandet) har arbetstillfällen varit marginella, då exploatörerna har "egna vindkraftsrallare" och många av anläggningsarbetena är så omfattande att de små företagen som finns i inlandet inte har möjlighet att konkurrera.

Miljökonsekvensbeskrivning

Vindkraftverken har en livslängd på 20-25 år varefter de monteras ner eller renoveras vilket innebär att det inte blir en permanent påverkan på miljö och landskapsbild. Platsen där kraftverken har stått kan återställas.

Den energi som kommer att alstras under 20-25 år, hur kommer den att ersättas när verken monteras ner? Vad händer med ledningarna?

Ligger alltid den elektromagnetiska strålningen låg vid nybyggande av

kraftledningar, oberoende vilken kapacitet ledningarna har?

"Alternativ 3 Planförslaget"

"Detta gör att planförslaget är flexibelt de skyddsvärda miljöerna undantas och människors säkerhet och hälsa tryggas"

- de flesta skyddsvärda miljöerna kan prövas och är därmed inte undantagna,

- hur skyddas människors hälsa och säkerhet i planen?

Avståndet bör vara 2 km till bostäder men kan i vissa fall prövas och bli närmare. I vilka situationer kan man bortse från t ex ljusreflexer?

Hur stor del av kommunens nuvarande koldioxidutsläpp försvinner i och med vindkraftsetableringar inom kommunen? Andra kommuner, Sverige, andra länder minskar inte sina koldioxidutsläpp om Lycksele uppför vindkraftsverk. För övrigt i en kommun som f n har fossilfria energikällor till 97%.

Jag har inte tagit ställning för eller emot vindkraft men tillägget till ÖP gällande Vindkraft bör på ett tydligare sätt ge kommunens invånare svar på var och hur vindkraften kommer att etableras. Blir boende i byar inom kommunen omringade av vindkraft närmare än 2 km? Detta kan inte utläsas i planen.

Kommunen har inte pekat ut områden lämpliga för vindkraft, enligt Boverkets uppdrag. I föreliggande förslag, odaterat, utlagt vid samrådsmötet den 30 mars 2015, har kommunen gett möjlighet att uppföra vindkraft i hela kommunen, med undantag för flyget, räddningshelikopter, rovfåglars boplatser och naturmiljöer kring bäckar i kommunens östra del. Vissa restriktioner har angetts, som kan ges avsteg från, vilket innebär att kommunen frånsagt sig sin rätt att bestämma hur kommunens mark och vatten skall användas. Det framgår av planen att kommunen kan avslå ansökningar men om exploatören fullföljer vissa riktlinjer och med utarbetade analyser gör avsteg från andra riktlinjer, hur kan då kommunen ge avslag?

Planen öppnar upp för exploatörers önskemål, vilket innebär att kommunens invånare inte har någon aning om var vindkraften kommer att uppföras, vilket översiktsplanen borde redovisa.

Ställningstagande

45

Kraftnätsbolag som verkar inom kommunen utvecklar löpande ledningsnät efter behov och marknadsbedömningar. Kommunen förutsätter att kraftnätsbolag använder sig av marknadsmodeller som ger avkastning på investerat kraftnät. Kommunen kan inte spekulera i hur kraftnätets utbyggnad kommer att finansieras i detalj.

Det är svårt att i dagsläget avgöra kommunens framtida energibehov men det står klart att på grund av nationella beslut gällande kärnkraftens framtida roll i Sverige, att denna inom en överskådlig framtid kommer att avvecklas. Vindkraften förväntas således, tillsammans med andra förnyelsebara alternativ spela en viktig roll för Sveriges framtida kraftförsörjning.

Kommunen är av uppfattningen att trots energibesparingsåtgärder i maskiner etc., och en mer energimedveten befolkning kommer framtida energibehov att öka om förbrukning av fossila bränslen ska minska och ut ett längre perspektiv helt ersättas. Vindkraftsproduktion i Lycksele kommun är en del i en ansvarsfull energiproduktion och ett steg i riktning mot en framtid fri från fossila bränslen.

En översiktsplan förväntas vara gällande och vägledande under många år. Eftersom kunskapen om vindkraft ständigt utvecklas med hjälp av forskning och tekniska innovationer är det viktigt att i planen använda sig av dynamiska och flexibla vägledningar, utan bekostnad på planens huvudsakliga syfte (skapa förutsättningar för ansvarsfull etablering av vindkraft inom kommunen med hänsyn till andra intressen). Exempel på när avsteg kan göras har kompletterats i planen, bland annat under rubrik 6.1 Buller och 8.7 Landskapsbild.

Eftersom varje vindkraftetablerings lämplighet värderas utifrån kumulativa effekter på platsen och dess omgivning samt att hänsyn tas till eventuella negativa effekter från redan byggda och planerade vindkraftverk så bedömer kommunen ”hur nära kan man komma?” som en bedömningsfråga som ska avgöras i varje enskilt fall. Gemensamt är att vindkraft inte ska komma så pass nära att kommunen bedömer det som olämpligt utifrån de många aspekter som behandlas i planen.

I planen beskrivs att ”*Kommuner kan även gynnas på lokal nivå, genom att arbetstillfällena skapas för byggande, drift och underhåll*”. Det finns exempel som visar att arbetskraften tillfälligt migrerar till kommunen från annan plats och därför inte skapat några direkt långsiktiga arbetstillfällen i kommunen. Men det kan som yttrandet påstår vara ett bekymmer att den lokala arbetsmarknaden inte gynnas i den utsträckning som önskas. För att belysa detta ytterligare har kompletterande text om arbetsmarknadseffekter beskrivits närmare under rubrik *4.1 Näringsliv*.

Miljökonsekvensbeskrivning

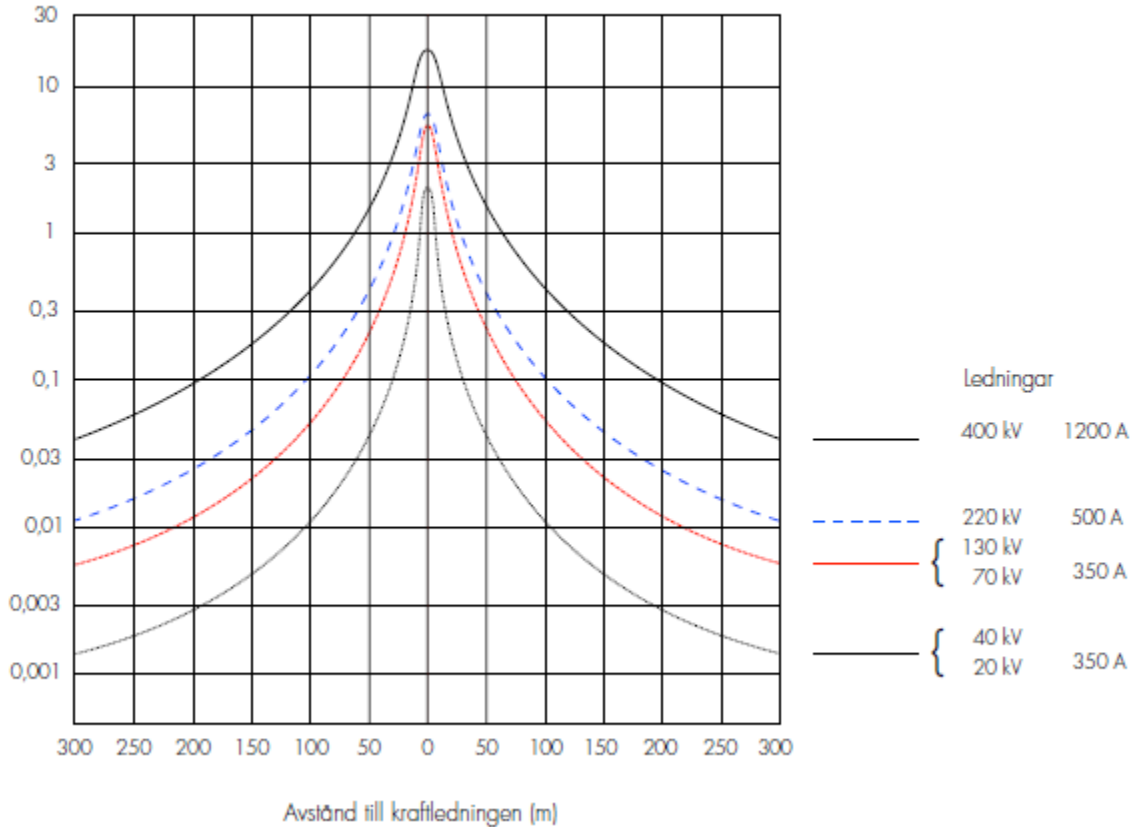
Svensk energiproduktion är dynamisk över tid och hur framtidens produktion kommer att se ut är oklart. Kommunens förhoppning och uppfattning är att förnyelsebar energi även i framtiden kommer spela en viktig roll och att Lycksele kommuns framtida energibehov kommer kunna försörjas. Var denna energi kommer att produceras är dock svårt att fastslå.

Forskning och utveckling ställer också framtidsutsikterna gällande markledningar på sin spets. I skrivande stund är den vanliga bedömningen att nedgrävda ledningar inom en vindkraftpark lämnas kvar vid avveckling då detta bedöms som ett godtagbart alternativ.

Försiktighetsprincipen bör enligt Strålsäkerhetsmyndigheten tillämpas vid nybyggande av kraftledningar, dock anses det idag att den elektromagnetiska strålningen är så låg att den inte påverkar människor eller den biologiska mångfalden negativt. Grafen nedan, urklipp från broschyr *Magnetfält och hälsorisker* (utgiven av Strålsäkerhetsmyndigheten, Boverket m.fl.) visar hur magnetfält avtar med avstånd från kraftledning samt magnetfältets styrka beroende på kraftledningens spänning (volt) och ström (ampere). Vidare är det viktigt att förtydliga att nybyggnation av kraftledningar prövas av ansvarig myndighet och i denna prövning tas hänsyn till elektromagnetisk strålning. Strålskyddsmyndigheten har ett riktvärde på 0,2 micro tesla för ny bebyggelse samt förskolor och skolor.

Magnetfältets styrka i relation till avstånd från kraftledning

Magnetfält i mikrotlesla (µT)

47

Del av stycke i MKB Alternativ 3, planförslaget förtydligas för att undvika missförstånd. Ny formulering: *Detta gör planförslaget flexibelt för entreprenören samtidigt som de skyddsvärda miljöerna kan prövas och vid behov undantas och människors säkerhet och hälsa tryggas.*

Människors hälsa och säkerhet säkerställs genom en ansvarsfull, hållbar och långsiktig planering. Riktlinjernas syfte i planen ska alltid uppfyllas, och genom detta kan människors säkerhet och hälsa säkerställas.

Varje enskild ansökan om tillståndsprövning bedöms utifrån dess specifika förutsättningar. Aspekter som rör terräng, omgivning, konkurrerande intressen m.m. är ofta plats specifika och är svåra att generalisera. Exempel på när avståndskrav kan frångås är när platsen har egenskaper som gör att den skyddas från, eller på annat sätt minimerar störningen på ett sådant sätt att skydd av människors hälsa och säkerhet uppfylls på det avseende som miljöbalken ämnar.

Det finns inga studier gjorda på hur kommunens koldioxidutsläpp påver-

Skrivelse

kas vid uppförandet av vindkraftverk inom kommunen. Lycksele kommun bidrar dock till att möjliggöra ökad produktion av förnyelsebar energi.

Tommy Streling (PA)

Ett ord (upsatta) hade klivits och tappats bort innan ”miljökvalitetsmål” vilket gjorde meningen obegriplig och kan leda till onödiga missförstånd/frågetecken.

Yttrande beträffande revidering/översyn av tillägg till översiktsplanen gällande vindkraft

KRANSKOMMUNER m.fl. har beretts möjligheten att inge yttrande över revideringen av Lycksele kommuns vindkraftplan. Då inte kommunstyrelsen i Vilhelmina, utan endast dess arbetsutskott, haft frågan på sitt bord, inkommer härmed ett yttrande från Politiskt Alternativ (PA), lokal ”kommunlista” i Vilhelmina.

Vindkraft och vattenkraft, är genom älvarna förbundna (redovisas nedan), precis som samebyarna vars renskötselområden sträcker sig från fjäll till kust, liksom att värdefulla och nationellt unika områden över kommungränserna är gemensamma – Stöttingfjället, liksom ambulanshelikopterstråken som berör alla länets kommuner. Frågor som i ett kommunöverskridande perspektiv förtjänar djupgående sondering.

ENERGI. I samrådsunderlaget (**SH**) framkommer flera målsättningar och antaganden som kan diskuteras. Vattenkraftproduktionen i Umeälven och Ångermanälven ger cirka 15 TWh årligen, jämförelsevis med 11,5 TWh för vindkraftproduktionen nationellt (2014). Tillgängligheten för vindkraft är enligt Svenska Kraftnät 6%, oavsett framtida omfattning blir vindkraft aldrig en ersättning utan ett komplement som tenderar att kanalisera produktionen på export (med låga intäkter). Understrykt av att Sverige har en överproduktion närmare 16 TWh (2014). I en jämförelse kan f.ö. aldrig x hundra antal vindkraftverk sägas ersätta ett kärnkraftverk eller ett antal vattenkraftverk. Ekvationen är betydligt svårare än så att lösa, el är en färskvara.

Energianvändningen inom Lycksele kommun är idag runt 550 GWh och vattenkraften producerar cirka 1400 GWh. Frågan är om Lycksele överhuvudtaget ska sätta ett kvantitativt mål (i dag 200 GWh). Kommuner kan släppa sin "viljeinriktning" utan att för den sakens skull stänga dörren för vindkraftexploatering. Lokala/ regionala mål om förnyelsebara energikällor är redan uppfyllda, det är därför produktionsmål i Lyckseles styrdokument snarast blir verktyg för nationella och/eller globala produktionsbehov, vilka i sin tur måste transporteras till södra Sverige med distributionsförluster kring 10%. Vattenkraftsutbyggnaden hade en tydlig kolonial prägel, i centrum stod storstädernas/industrialiseringens behov, ska detta nu upprepas?

Energiomställningen vilar främst på att transportsektorn överger fossilbränsle fullständigt och renodlade el- fordon (och väggasdrift) ersätter långsiktigt, där hybrider/biobränslen fungerar alternativt under mellan-spelet. Livscykelanalyser visar f.ö. att vindkraft varken är klimat- eller koldioxidneutralt. Avvecklas elcertifikat-systemet stagnerar den högt subventionerade vindkraften, som i många avseenden är en samhällsekonomiskt olönsam affär som samtidigt snedvrider konkurrens mellan energislagen och minskar innovationsincitament.

UTVECKLING/EKONOMI, (SH) formulerar: *"En ytterligare positiv effekt som vindkraften har är att den kan bidra till en utveckling av landsbygden genom de ekonomiska fördelarna som vindkraften kan ha för lokalbefolkningen".* Dessa svepande beskrivningar saknar källhänvisning. Exempel som Storrotliden och andra parker visar att fastighetspriser sjunker eller rentav blir osäljbara. Stora områden för jakt betraktas som förlorade. Buller stör på betydligt längre avstånd än förväntat till förfång för boende, fritidshusägare, friluftsliv, rennäringen och naturen själv. Riskerna med iskast kan aldrig elimineras och anmodas stängsling för vindindustriområden blir utestängningseffekterna avsevärda. Markarrenden blir en inkomst för ett fåtal och uppbyggnadstiden ger ett kort uppsving för vissa företagsnischer. Detta uppväger som regel inte förlusten av en rad betydande lokala värden och effekterna är inte heller långvariga. Finns forskning som motsäger detta bör den redovisas explicit. Risken är definitivt inte obefintlig, att avfolkningsprocessen och utarmningen i glesbygden tvärtom ökar i takt med storskalig vindkraftutbyggnad.

FÖLJDEFFEKTER PÅ VATTENKRAFTEN. En allvarlig komplikation, som varken kommuner eller länsstyrelser tar fasta på, är hur vind-

kraftsvariationen påverkar reglerkraftbehovet (ökar), men den ökar även variationen i vattenkraftproduktionen, parallellt ökar k0litidsregleringen, vilket inverkar negativt och ökar miljöskadorna i de reglerade akvatiska miljöerna. Detta är varken förenligt med vattendirektivet eller uppsatta miljökvalitetsmål. Frågan borde Länsstyrelserna, som ansvarar för tillsyn, och Havs- och vattenmyndigheten – med övergripande ansvar – utreda med största allvar och omedelbarhet.

I EN FÖRSTA SUMMERING kan sägas, att en målsättning om harmonisering av regelverk, mellan alla kommuner som har vindkraftsplaner, också vore att föredra. Region 8 är ett utmärkt fora för en dylik diskussion. Regelverk förnyas och reser nya krav, men implementeras inte alltid i vindkraftsplaner eller beslutsfattande. Varken Storuman, Lycksele eller trekommunsamarbetet Dorotea-Vilhelmina-Åsele har hittills uppgraderat, eller i sin ärendeprovning tagit in Naturvårdsverkets bullerkrav gällande *områden med lågt bakgrundsljud* (35 dBA). Lycksele kommun aviserar genom samrådshandlingarna gränsnivån 35 dBA, vilket är mycket positivt. Dock bör en vindkraftplan inkludera kravet på 30 dBA vid förekomst av entoniga rena ljud. Genom dessa explicita krav måste exploatörer presentera simuleringunderlag och parallellt projektera med större hänsyn, från första början.

Undermåliga krav i vindkraftplaner leder till att exploatörer och anlidade miljökonsekvensbeskrivare upprättar exploateringsplaner och MKB som skapar större störningar än befarat och tillåtligt. Större tydlighet invagar inte exploatörer i falska förhoppningar utan minskar istället störningar för fast boende, fritidshus- och fastighetsägare, naturturism, rennäring, skyddsvärd natur om rätt regeltillämpning används från första början. Naturvårdsverket riktvärden för buller från vindkraft måste tillämpas fullt ut i varje enskild ansökan.

En grundlig utvärdering av vindkraftsparken Storrotlidens verkningar vore f.ö. högst önskvärt. Vid fuktig och kall väderlek har buller betydligt längre spridningsväg än befarat. Bullernivåer över 40 dBA, flera kilometer från parken, har uppmätts. Entonighet och interferensfenomen är särskilt påtagliga i större parker.

STÖRNINGAR PÅ DJURLIVET gör att skyddsavstånd till naturreservat och Natura 2000-områden borde vara samma som i fallet med mänsklig närhet. I det avseendet är det inte lämpligt att släppa alla marker öppna för exploatering, utan fredade området bör förbli skyddade

51

därtill med skyddszon 1-2 km. Frivilliga avsättningar för skyddsvärd skog och nyckelbiotoper, bör skyddas och inte tillåtas bli exploateringsområden. I trakterna i Stöttingfjället är mycket av detta påtagligt, där omfattande rikhaltiga kultur- och naturvärden återfinns (Vindkraftplan, antagen Vilhelmina 2010-06-12 KF§59). En ökad biologisk mångfald bedöms i dag lika viktigt som målen för växthusgasbegränsningar, något resiliensforskning tydligt understryker.

Här finns en vattendelare, sett till urfolkrättigheter och ekologisk mångfald/hållbarhet. Att lämna trakthyggesbruk och sträva mot kontinuitetsskogar (lika möjligt produktiva enligt SLU och Skogforsk), vilka kan minska konflikten mellan skogsägare och samebyar, återskapa gammaskogar, återupprätta vildmarken, lappmarkerna, före baggböleriets dagar. Med Skogslandet som turistmål och Stöttingfjället som destination. Med en betydligt mindre ansatt rennäring. Om kommuner, om staten, vill vrida om rodret. Sveaskog äger ex.vis halva skogsarealen i Lycksele kommun. En föreslagen "fri" vindkraftetablering kan nu istället leda till ett otal ansökningar med arbetskrävande samråd för MKB, och följande miljöprövningsprocesser, med ett än hårdare tryck på samebyarna som redan är hårt belastade av ständiga exploateringsansökningar/exploateringar

LYCKSELE FLYGPLATS har i yttranden förordat att de s.k. MSA-ytorna inte ska inskränkas, genom krav på höjdbegränsning på kraftverk, krav vilka åsidosatts av Lycksele kommuns beslutsorgan. I fallet Fjällberg ligger tilltänkt exploateringsområde i den förlängda linjen av Vilhelmina flygplats bansträckning, tillika i MSA-området, en olämpligt hinderplacering då kraftverk plus säkerhetsavstånd är betydande i höjdd. Rekommendationen är att exploatörer skall anpassa sig efter kraven för luftrum/MSA-yltor – inte tvärtom.

Ambulanshelikopterverksamheten (AHK) bör principiellt säga nej till alla nya höjdhinder (verkshöjd plus säkerhetsavstånd, ca 500 höjdmeter) i sitt operativa område, men trycket på ny exploatering upplevs tydligt när samrådshandlingarna uttlycker att AHK kan komma att godkänna somt. Den inställningen borde vara oacceptabel. T.ex. i diagonalen väst-östlig riktning utmed Stöttingfjället kommer en omfattande vindkraftutbyggnad leda till ökade flygsäkerhetsrisker vid låga molnbaser, men också till längre och högre flygrutter vilket leder till tidsmässigt

längre transporter, direkt påverkande patientsäkerhet och vårdinsatser för akutpatienter. En minut kan vara skillnad mellan liv eller död. I händelse av ett strokefall, ger minuter oerhörda skillnader i rehabiliteringschanser. Här krävs ett systemperspektiv för regionen. Särskilda "flygkorridorer" återges i samrådsunderlaget, dessa bör säkras genom stopp-områden, helt eller delvis. Ett utredningsuppdrag, gemensamt med VLL, framtar risk- och konsekvensanalyser som underlag för den bedömningen. Samrådsunderlaget framvisar med all tydlighet att den begränsade faktorn negligeras.

SLUTLIGEN kan sägas, att säkerhetskraven på vindkraftparker samt störningseffekter, gör att vindindustriområden krävande kan stängas in helt, med ytmässigt stora utestängningseffekter. Inskränkningar i allemansrätten blir en följd men också rennäringen drabbas, då hela Lycksele kommun är att betrakta som renskötselområde. Även områden, vilka inte är av riksintresse eller nyckelområden för rennäringen, har betydelse kumulativt sett, där än fler och nya exploateringsformer ger negativa långsiktiga systemeffekter och kan hota existensen för en verksamhet i lappmarkerna som vilar på urfolksrättigheter. Redan rovdjurspolitiken, klimatförändringar, och minskningen av "gammskogar", kan vara hot nog. Vindkraftutbyggnad, en gruva i Rönnbäck, kan få vågen att tippa över, mot kollaps – på sikt. Kumulativa effekter för rennäringen, över hela länet och gränsområden, kräver ett regionperspektiv över länsgränserna, som länsstyrelserna ska vara delaktiga i att utreda och samordna, med en ständig statusuppdatering. Sett till samebyarnas yttranden, finns fortfarande stora brister. Det finns många skäl till ett moratorium, innan en fortsatt vindkraftutbyggnad.

Ställningstagande

Lycksele kommun har genom planen ett tydligt positivt ställningstagande till vindkraftproduktion inom kommunens territorium. Ställningstaganden och produktionsmål fastställda av Lycksele politiska församling och som utifrån kommunala förutsättningar anses rätt och rimliga. Förutsättningar för förnyelsebar elproduktion inom kommunen bedöms på grund av Umeälven samt generellt goda vindförutsättningar som goda. Inom kommunen finns aktörer som med vattenkraft producerar en relativt kommunens befolkning väldigt hög andel förnyelsebar energi, något som Lycksele kommun med stolthet kan påstå bidragit till minskad negativ klimatpå-

verkan. Men en lång tradition av vattenkraftsproduktion och relativt kommunens förbrukning, ett högt produktionstal utesluter inte ytterligare åtgärder för att öka mängden förnyelsebar energiproduktion i kommunen. Lycksele har, tillsammans med alla andra kommuner i Sverige ett gemensamt ansvar för Sveriges framtida energiproduktion. Detta innebär ofrånkomligen att den energi som förbrukas, inte nödvändigtvis produceras i närområdet. Förluster vid distribution är ett problem som inte motiverar stagnering i förnyelsebar energiproduktion i denna del av landet.

Utveckling/ekonomi

Stycke tillhörande *Sammanfattning* Miljökonsekvensbeskrivning som beskriver att positiva effekter av vinkraft kan komma till lokalbefolkningen tas bort och stycket kompletteras med ny information samt källhänvisning.

Kommunen anser det svårt att i dagsläget dra slutsatser på hur fastighetsvärden påverkas av vindkraftetableringar. Det krävs mer forskning inom området för att med säkerhet kunna dra några relevanta slutsatser av dessa effekter.

Även hur vindkraften påverkar jakt är ett kunskapsområde som är i behov av ytterligare forskning/utredning för att kunna dra säkrare slutsatser. Det står klart att den subjektiva upplevelsen av ha vindkraftverk i jaktområde kan upplevas som störande och försämrande, men det finns även goda exempel där positiva jaktresultat har kunnat uppvisas. I och med att kunskap och förståelse för detta med tiden växer kommer även aspekter av detta lättare kunna bedömas vid tillståndsprovning.

Ytterligare konsekvenser för rennäringen har kompletterats i planen under rubrik 7.4.1 *Renar och undvikelseffekter*.

Följeffekter på vattenkraften

MKB kompletteras under avsnitt *Levande sjöar och vattendrag* med text som beskriver eventuella negativa effekter av ökat reglerkraftbehov i vattenkraften.

I en första summering

Entoniga ljud förekommer mycket sällan från dagens moderna vindkraftverk. Kommunen har redan tagit ett restriktiv gränsvärde för omgivningsbuller på 35 dB(A) och därmed sänkt ljudnivån med

5 dB(A) vilket är naturvårdsverkets rekommendation vid förekomsten av entoniga ljud.

Störningar på djurlivet

Kommunen delar inte resonemang att krav på skyddszon om 1-2 km runt områden med höga naturvärden. Marken direkt utanför ett skyddsområde ska betraktas utifrån de egenskaper som föreligger.

Påstående om att vinkraftetableringar inom kommunen med planen släpps ”fri” är felaktig. Det finns ett flertal begränsande och förbjudande aspekter som måste beaktas och etablering kan därför inte ske fritt. Stöttingfjällets utpekande som lämpligt för vindkraftetablering är starkt grundat i var riksintresset vindbruk finns. Kommunen är av inställningen att resurser av riksintresse så långt rimligt och möjligt ska tas tillvara.

Lycksele flygplats

Planen har kompletterats med att hänsyn kan behövas tas till angränsande kommuners flygplatser på grund av hinderytor (MSA-yta). Samråd ska ske med berörda flygplatser och utifrån detta ska bedömning göras för skäligen åtgärdskrav.

AHK

Planen fastlår vikten av ambulanshelikoptern (AHK) och dess funktion vilket tydliggörs i att vindkraftverk endast får uppföras i och med AHK:s godkännande. Flygkorridorerna är breda och det kan finnas viss flexibilitet beroende på omgivningsförhållanden. Kommunen anser det därför oskäligt att helt undanta AHK:s flygstråk från möjlig vindkraftexploatering.

Slutligen

En ny riktlinje, ”Vid framtagande av konsekvensbeskrivning ska Akwé: Kon tillämpas” har lagts till i planen med syfte att tydligare belysa aspekter som rör samers rättigheter som urfolk, socioekonomiska och kulturella effekter. Ett ytterligare syfte med denna tillämpning är att tydliggöra samernas roll och deltagande i processen.

Effekter av vindkraften är omdiskuterat och ny kunskap ges till

känna löpande. Debatten kantas ofta av subjektiva åsikter av varierande karaktär vilket bidrar till ämnets komplexitet och svårighet att helt förstå vindkraftens effekter. Det finns anledning att även fortsättningsvis anta att vindkraften flitigt kommer diskuteras vidare. Lycksele kommun följer debatten och anpassar tillståndsprövning i takt med ny forskning blir känt och regelverk uppdateras.

Simon Rudin

Skrivelse

Synpunkter på Lycksele kommuns samrådshandling för översiktsplan Vindkraft med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning

Inledning:

Jag anser att kommunen ska förhindra miljöfarlig vindkraft, grunden för utbyggnad saknas. Storskalig utbyggnad av 20 TWh vindel skulle förändra naturmiljön negativt i mycket stor omfattning. Om en så stor förändring ska planeras ska folket tillfrågas före förändringen planeras enligt grundlagen regeringsformen, eftersom makten vilar hos folket. Folket har inte tillfrågats.

Vindkraft uppfyller inte miljöbalkens krav på bästa teknik. Besparings-teknik där jordvärmepump ersätter elpanna i fastighet frigör 20 TWh ny förnyelsebar el produktion till ca 1/3 av vindkraftens kostnad/kWh genom att vattenkraft inte slösas bort i onödan. El som blir över kan exporteras utan att kraftnäten behöver byggas ut. Besparing sänker behovet av kärnkraft.

Eftersom folket inte har tillfrågats om storskalig vindkraft ska byggas och tekniken inte uppfyller miljöbalkens teknikkraav anses vindkraftplanen vara olaglig enligt regeringsformen och miljöbalken.

Det kan inte betraktas som ett riksintresse att betala 3ggr mer än nödvändigt för förnyelsebar el. Det stödsystem som har utformats för vindkraft beaktar bara verksamhetens kostnader. Kostnader för vi som drabbas av verkens negativa konsekvenser har glömts bort.

Markerna som skadas av etableringen på Stor-Rotliden har ett värde av ca 1 miljard, för vissa markägare kan inte skadad ljudmiljö och förlust av sociala och jaktliga värden mätas med pengar.

Skulle elkonsumenterna betala verkliga kostnader för miljöfarlig vindkraft är utbyggnad omöjlig att genomföra. Det är lika orimligt som omöjligt att vältra över kostnaderna på vi som drabbas av negativa konsekvenser. Vindkraft kan inte byggas om kraftkällan ska bära sina egna kostnader.

Nu visar erfarenheter från Karlstad, Jämtland och Havsnäs att verk inte håller i kallt klimat.

Att göra tillstyrkan i sig beroende av ersättning till kommunen

Energimyndighetens vägledning för tillstyrkan redovisar att göra tillstyrkan i sig beroende av att ersättning betalas till kommunen strider mot grundlagen regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet. Kommunens yttrande angående Norrbäck redovisar att det är praxis i kommunen att göra tillstyrkan i sig beroende av att ersättning betalas till kommunen för tillstyrkan på marker som kommunen inte äger. Och att kommunen anser att kommunen har rätt att olika behandla medborgare.

Kommunens agerande är brott mot grundlag och mot kommunallagen. Både Nordisk vindkraft och Vattenfall har tubbat kommunen, parterna har förbrukat sitt förtroende och ska avvisas från kommunen.

Deltar kommunen i beslut angående miljöfarlig vindkraft där Vattenfall eller Nordisk vindkraft är inblandad föreligger jäv, jäv är olagligt.

Beslut om tillstyrkta parker ska återkallas. När kommunen har tubbats är beslut om tillstyrkan olagliga.

Synpunkter på vindkraftsplan med MKB

I översiktsplanarbetet vägs samtliga intressen samman så att frågor om markanvändning, rekreation, naturskydd m.m. ställs mot eventuell etableringen av miljöfarlig vindkraft. Det arbetet har helt och hållet missats av kommunens planerare när planen visar att vindkraften ska släppas fri inom hela kommunen. Kommunerna har en långtgående bestämmanderätt över mark- och vattenanvändningen innanför kommunens gränser.

Kommunen ska undanta områden som innehåller höga naturvärden för

att upprätthålla art och habitatdirektiv och den biologiska mångfaldens långsiktiga överlevnad. Renbetesmarker, produktiv skogsmark ska självklart undantas när staket runt verkens ras och utkastområden utestänger skogsbruk och rennäring.

Med en noggrann planering och strikta miljökrav kan kanske enstaka mindre verk placeras i förstörda miljöer. Storskalig vindkraft utbyggnad kan inte samsas med andra intressen som rennäring, naturvård, kulturminnesvård, friluftsliv, jakt och god bebyggd miljö.

Samrådsunderlaget redovisar inte någon planering. Risken är uppenbar att exploitörer kan komma att erbjuda kommunen ersättning för att kommunen ska tillstyrka verk på marker som kommunen inte äger.

Buller

Kommunen redovisar att skyddsavstånd på 2 km runt bostäder ska tillämpas och att begränsningsvärdet 35dB(A) inte bör överstigas vid fasad. Det är beslut som saknar stöd när verk bildar lågfrekvent buller. Länsstyrelsen i Skåne omprövar tillstånd där 5 verk har placerats 1700-2400m från bostäder på grund av att störningsgraderna är för höga. Ska Lycksele kommun upprepa fel som andra har gjort?

Vindkraftsbuller innehåller lågfrekvent rasande amplitudmodulerande buller med inslag av entoniga signalljud, och dunkande ljud, när så är fallet redovisar Vårdshälsoorganisationen WHO och Naturvårdsverkets riktlinjer att begränsningsvärdet vid fasad inte ska överstiga 30dB(A) i särskilt störningskänsliga miljöer.

Mätetalet dB(A) redovisar inte lågfrekvent buller. Den standard som tillämpas IEC 61 400-11 använder mätetalet dB(A) och medger ljudredovisning vid 8m/s men då går stora verk på tomgångseffekt. Helt andra ljud bildas när verken går på märkeffekt. Standarden medför väsentliga fel i ljudredovisningen.

När det saknas ljudredovisningsstandard som är utvecklad för att användas i högt belägen kuperad terräng som ligger i kallt klimat kan inte kommunen bedöma om etablering kan tillåtas.

Nu visar ÅFs mätningar 5000m från Mörttjärnsbergets vind-

kraftspark pulserande lågfrekvent buller som ständigt varierar i intervallet 38-58dB i band 63Hz. Lågfrekvent buller dämpas dåligt av luft för band 63Hz är dämpningen -1dB/10km.

Mätningen är en chock för myndigheter och vindkraftbranschen. Lågfrekvent buller skadar människa och fauna.

Folkhälsomyndighetens riktlinjer redovisar att för band 63Hz ska inte 42dB överstigas i bostad. Flertalet av bostäderna på landsbygden är inte konstruerade för att utestänga lågfrekvent buller.

Bristen på verifierad standard medför att Nordisk vindkraft friskriver sig från ansvaret för ljudberäkningarna i strid med bevisbörderegeln och i strid med miljöbalkens kunskapskrav. Det är starka skäl som förtydligar att vindkraft inte ska planeras i Lycksele kommun.

Det saknas sociologiska studier som kopplar störningsgrad till beräknad ljudnivå i särskilt störningskänslig miljö som ligger i högt belägen kuperad ten-äng i kallt klimat. När studier saknas kan inte kommunen bedöma var verk kan placeras. Kommunen kan inte fastställa vilket begränsningsvärde vid fasad som ska användas för att säkerställa att samhällets kravnivå för störningsgrad inte överstigs. Samhällets kravnivå redovisar att max 20 % får känna sig störda eller starkt störda av verksamheten.

Miljöbalken redovisar tydligt att man måste veta vad man gör föra man gör det. Miljöbalken uttrycker kravnivån enligt följande:

2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.

2 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Säkerhet och markanvändning

Maskindirektiv (MD) 2006/42/EG, artikel 11 redovisar att säkerheten för människa och förtamdjur ska säkerställas. Nordisk vind-

kraft redovisar att staket runt verkens ras och utkastområden är enda metod för att säkerställa säkerheten.

Vattenfall redovisar att skyddsavståndet är inom en radie av 650m från verket. Det betyder att ca 132ha/verk undantas skogsbruk. Därför ska inte produktiv skogsmark anvisas för vindkraft av kommunen.

Kommunens miljökonsekvensbeskrivning redovisar inte att staket ska monteras. Det är ett brott mot maskindirektiv och mot direktivet för miljöbedömningar när staket har stor miljöpåverkan.

Om verksamhetsutövaren startar verket utan att säkerheten är säkerställd sker brott mot maskindirektivet.

Länsstyrelsen redovisar att länsstyrelsen inte tar något ansvar för fel i beslutsunderlagen och att det inte ingår i länsstyrelsens prövning att villkorspröva staket runt parkernas verksamhetsområden, ansvaret för staket ligger på verksamhetsutövaren. Varken Vattenfall eller Nordisk vindkraft har utfört riskanalys med CE märkning för uppförda parker i Västerbotten i strid med vår lagstiftning.

När verksamhetsutövaren redovisar att staket ska monteras runt hela verksamhetsområdet för att uppfylla maskindirektivets skyddsklausuler så ligger ansvaret för tillståndsprövningen av staket på kommunen. Kommunen bär själv hela ansvaret för tillstyrkan.

Vapsten sameby är emot miljöfarlig vindkraft på samebyns marker. Det betyder att kommunen ska undanta hela Stöttingfjället som utgör renbetesmarker för samebyn. Renbetesrätten skyddas av grundlag och prejudicerande dom i MÖD (Nordmalingsmålet)

Markägare försökte att utestänga sameby i Nordmaling, markägarna förlorade målet. Prejudicerande dom ska rimligtvis redovisas för att varna markägare.

Miljöbalken 3 kap. Grundläggande bestämmelser för hus-hållning med mark- och vattenområden

4 § Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhälls-intressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Balken förtydligar att kommunen inte ska anvisa plats för verk i skogsmark.

Översiktsplanen redovisar att vindkraft ska släppas fri i kommunen i strid med miljöbalken. Släpps miljöfarlig vindkraft fri vägleds inte medborgarna och ingen vet var bosättning kan planeras för att inte drabbas av skadliga konsekvenser.

Planen redovisar villkor om att verk ska vara försedda med fungerande avisningssystem. Arbetsmiljöverkets marknadskontroll redovisar att det inte finns sådana system att köpa. Vattenfall redovisar att inget av sex utvärderade isdetektorfabrikat klarar av klimatet på Stor-Rotliden, verken drivs utan kontroll.

Skadliga konsekvenser

Miljökonsekvensbeskrivningen som är utförd för vindbruksplanen redovisar inte att lågfrekvent buller, entoniga signalljud, dunkande ljud, amplitudmodulation bildas av stora verk i kallt klimat.

Lågfrekvent buller skadar faunan. Djur kan uppfatta lågfrekvent ljud som vibration istället för ton. Uppfattar djuren verkens lågfrekventa raspande amplitudmodulerande buller som vibration så utlöser det flyktbeteende. Möss är störningskänsliga för lågfrekvent buller när mössen lämnar området minskar andra meter som är beroende av möss.

Ljudmiljön förorenas 9km från verken på Stor-Rotliden, på stora avstånd är upplevelsen är att buller från parken ligger på uppifrån.

100 % av medborgarna som har följt med mig till parken när ljudnivåhöjande effekter påverkar redovisar att de inte kan tänka sig att bo 4000m från verken.

Skadliga konsekvenser som har framkommit inom ramen för kontrollprogram för Stor-Rotliden redovisas inte, det är en allvarlig brist eftersom kontrollprogram redovisar så stora skador att parken ovillkorligen måste rivas.

Högvärdigt vilt som tjäder och orre har lämnat området, ren visar oro och flyktbeteende 9km från verken enligt kontrollprogram. Lokalbefolkningen redovisar att 3 orrspel som före etableringen låg inom 2500-3000m från uppförda verk har upphört. Rennäringen utestängs från sina tidigare renbetesmarker.

Etableringen bryter mot FSC vindkraftspolicy på samtliga punkter i policyn, vi som bedriver skogsbruk enligt FSC och jordabalkens hänsynsregler förhindras nu att sammarbeta med skogsbranschens köpstarkaste aktör Sveaskog med omfattande förluster som följd. Vi kan inte bruka våra skogsmarker som före etableringen på Stor-Rotliden.

När länsstyrelsen inte visste hur det skulle bli efter etablering på Stor-Rotliden villkorades kontrollprogram. Resultatet ska redovisas i kommunens miljökonsekvensbeskrivning enligt direktivet för miljöbedömningar.

Jakt kan inte bedrivas som före etableringen inom kulans räckvidd från verken. Spårbildningen av vilt har minskat dramatiskt på och runt omkring Stor-Rotliden.

Kommunens tidigare hantering av vindkraftsärenden har blossat upp social oro och konflikter på landsbygden som vi som är drabbade aldrig tidigare har upplevt. Flertalet som vill bo på landsbygden har valt det för att livskvaliten är högre. Om grannen etablerar stora parker som förstör livskvaliten för alla andra skapas hat, vanmakt och avsky.

Markägare ska visa grannen skäligen hänsyn enligt jordabalken 3kap 1§, det kan inte betraktas som skäligen hänsyn att etablera verk som skrämmer vilt 9km från verken.

Miljökonsekvensbeskrivningen redovisar inte skadliga konsekvenser av högintensivt vitt blinkande varselljus. Verkens ljus bländar arter som är beroenda av sitt mörkerseende för att överleva. När djur och fåglar inte kan finna föda försvinner djur och fåglar. Det betraktas som ett brott mot direktivet för miljöbedömningar att inte redovisa skadliga konsekvenser i miljökonsekvensbeskrivning.

EU kommissionen

Eu kommissionen redovisar i dokumentet grön infrastruktur att landområden med höga naturvärden inte ska fragmenteras för att bevara den biologiska mångfaldens långsiktiga överlevnad. Länsstyrelsen redovisar en mängd områdesindelningar med höga naturvärden längs hela Stöttingfjället. Området innehåller ett myller av nyckelbiotoper, natmTeservat, Natura 2000 områden och innehåller ett av landets högsta naturvärden Björnlandets nationalpark.

Eu kommissionens riktlinjer ska rimligtvis följas av Åsele och Lycksele kommun, det betyder att Stöttingfjället ska bevaras och undantas från etablering av miljöfarlig vindkraft.

Europaparlamentet beslutade i april 2015 om en ny skogsstrategi inom EU, som innebär att Sverige uppmanas att ta stora delar skogsmark ur produktion för att bli urskog. Att ställa om sakrala urskogsområden till industrimark för miljöfarlig vindkraft är olämpligt.

Bilaga medborgarförslag

Bilagan medborgarförslag redovisar flera skäl till att översiktsplan för vindkraft ska undvikas.

När väljarna inte är informerade om vindkraftens verkliga kostnader, skadliga konsekvenser, om att bättre teknik istället kan användas och efter det tillfrågade om vindkraft ska byggas ska rimligtvis översiktsplan för storskalig vindkraftsutbyggnad inte utarbetas av kommunen.

Grunden för översiktsplan som behandlar miljöfarlig vindkraft saknas.

Lycksele kommun saknar juridiska befogenheter att förbise grundlag, miljöbalk och jordabalk.

Ställningstagande

Det finns idag inga kända prejudicerande domfall som ger kommunen någon anledning att anamma påstående att vindkraft är olaglig enligt regeringsformen och miljöbalken. Det finns inte heller någon anledning för kommunen att dela yttrandes påstående om att all vindkraft är miljöfarlig. Kommunen anser att vindkraft kan vara olämplig i vissa miljöer och markens lämplighet för vindbruk ska noggrant prövas genom tillståndsprocesser och miljöprovningar. Kommunen följer svenska lagar och regler och väljer i övrigt att inte kommentera enskildas lagtolkningar.

Kommunen anser det även svårt att besvara många av påståendena som framförs i yttrandet eftersom dessa anses vara av alltför generaliserande och utan stöd i publicerad forskning. Lycksele kommuns ställningstagande till vindkraft är positiv och detta kommer även fortsättningsvis vara en av grundständpunkterna i planen.

Kommunen delar inte yttrandets påstående om jävsituation vid eventuella kommunala tillståndsyttranden i samband med vindkraftsexploatörens tillståndsansökan till länsstyrelsen. Kommunen saknar förståelse för, samt tar helt avstånd till påstående om tubbning.

Synpunkter på vindkraftsplan med MKB

Kommunen delar inte påståendet att ”vindkraften ska släppas fri inom hela kommunen”. Planen visar på flertalet restriktioner och begränsningar i var vindkraftverk möjligen kan uppföras.

”Samrådsunderlaget redovisar ingen planering. Risken är uppenbar att exploatören kan komma att erbjuda kommunen ersättning för att kommunen ska tillstyrka verk på marker som kommunen inte äger”.

Kommunen ser ingen rimlig konflikt i detta påstående eller att kommunen har något intresse för enskilda markägares ersättning. Det är vanligtvis situationen vid vindkraftetableringar att markavtal upprättas mellan exploatör och markägare utan kommunens inblandning.

Buller

Naturvårdsverket som bland annat har som uppgift att sammanställa

64

aktuell forskning gällande buller från vindkraft skriver på sin hemsida att det idag inte finns några belägg som styrker påståenden om skadlighet från lågfrekvent ljud (Naturvårdsverket, hemsida). Större vindkraftverk alstrar aningen mer lågfrekvent ljud, dock så innehåller vindkraftsbullret inte mer lågfrekvent ljud än andra vanliga bullerkällor, till exempel vägbuller. Viktigt att påpeka är också att så länge riktlinjer för inomhus- och utomhusbuller efterföljs så finns inget som tyder på att lågfrekvent buller skulle orsaka allvarliga störningar för närboende (Nilsson, et.al 2011 s.2).

Mark- och miljööverdomstolen har i domstolsbeslut (Målnr/Dnr 2013-M 473-13, 2014-M 4107-14) fastställt att det ur bullersynpunkt inte är miljömässigt motiverat med ett preciserat krav på visst avstånd mellan vindkraftverk och bostad utan det är tillräckligt att placering regleras genom max tillåten ljudnivå vid bostad. Domstolsbeslut ska anses prejudicerande. Kommunen har på grund av detta tagit bort denna motivering samt omformulerat riktlinje om 2 kilometer avståndskrav mellan vindkraftverk och bostad utifrån ljudnivåer. Kommunen motiverar detta beslut med att denna kravnivå ej kan anses ha någon relevans vid eventuell rättsprövning.

Beslut om tillstyrkan grundar sig utifrån lagstiftning, praxis och allmänna råd vilka har utformats för att skydda människors hälsa och miljö. Lycksele kommun ser ingen anledning att göra några avsteg från detta. I samband med tillståndprocessen åligger verksamhetsutövaren att tillhandahålla och genomföra utredningar som ska ingå som beslutsunderlag. Försiktighetsprincipen ska alltid tillämpas.

Säkerhet och markanvändning

Lycksele kommun delar inte uppfattningen i följande yttrande:

”Kommunens miljökonsekvensbeskrivning redovisar inte att staket ska monteras. Det är ett brott mot maskindirektiv och mot direktivet för miljöbedömningar när staket har stor miljöpåverkan”.

Ansvariga myndigheter har heller inte tolkat instängsling som ett krav till följd av maskindirektivet varför Lycksele kommun inte heller ser detta som en rimlig tolkning. Instängsling beskrivs i planen som ej lämplig.

En ny riktlinje, ”Vid framtagande av konsekvensbeskrivning ska

Akwé: Kon tillämpas” har lagts till i planen med syfte att tydligare belysa aspekter som rör samers rättigheter som urfolk, socioekonomiska och kulturella effekter. Ett ytterligare syfte med denna tillämpning är att tydliggöra samernas roll och deltagande i processen.

Prejudicerande dom (Nordmalingsmålet) fastslår ej huruvida vindkraftverk får eller inte får uppföras inom renbetesmarker varför kommunen anser det svårt att bemöta detta.

Lycksele kommuns delar inte yttrandes slutsats gällande Miljöbalken 3 kap § 4 omöjliggör kommunen anvisar vindkraftetableringar i skogsmiljö. Kommunen anser inte att vindkraftetableringar inom kommunen riskerar påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk. Dock så ska skogsbrukets intresse för ett markområde likt andra intressen vägas mot vindkraften vid tillståndsprövning för att säkerställa ansvarsfull markanvändning.

Det finns tekniker framtagna med syfte att registrera isbildning på vindkraftverkens rotorblad för att kunna minimera risker med iskast. En annan teknik är att förbygga att isbildning sker. Dessa typer av system är under teknikutveckling och förbättras ständigt. Kommunen föreskriver inte vilken teknik som ska användas men syftet att minimera riskerna för iskast ska uppfyllas.

Skadliga konsekvenser

MKB har under avsnitt *Buller* kompletteras med resonemang om lågfrekvent buller.

Svenska FSC fastställer i *Nationella riktlinjer för vindkraftetablering i FSC-skogar (2012)* att vindkraftetablering är möjlig inom FSC-märkt skog så länge det ryms inom de specifika kraven som certifieringen kräver.

Kommunen förstår inte resonemang eller påstående i yttrandet gällande brister i kontrollprogram för vindkraftpark Stor-Rotliden i Åsele kommun medför ”att parken ovillkorligen måste rivras”. Detta påstående är felaktigt och något sådant rivningsbeslut finns inte.

Påstående om att vindkraftverk skrämmar vilt på 9 km avstånd är

inte styrkt i forskning.

Påståendet om att ljudmiljön förorenas 9 km från vindkraftverken är inte styrkt.

Påståendet om att vilt lämnat Stor-Rotlitens vindkraftpark är inte styrkt.

Bilagt medborgarförslag är besvarat av kommunfullmäktige 2015-04-27 § 34.

Enskildas åsikter om vindkraft kan inte anses statistiskt signifikant för hela befolkningen varför kommunen drar slutsatsen att åsikterna om vindkraft skiljer sig mycket. Grannosämja grundad i eventuell koppling till vindkraftetablering är i sig inte ett argument för att stoppa etableringar inom kommunen.

Planen och MKB beskriver kända effekter av hinderbelysning och hur negativa effekter bör dämpas. Det finns ingen forskning som tyder på att fåglar eller andra djur försvinner från vindkraftparker och dess omgivning på grund av hinderbelysning.

EU kommissionen

Kommunen delar yttrandes påstående att stöttingfjället delvis har områden med höga naturvärden, men dessa ska hänsynstas i samband med tillståndsprövning. Lycksele kommun omfattas inte av någon nationalpark, men om så vore fallet hade med all sannolikhet dessa områden, liksom naturreservat undantagits från etableringar. Eftersom Stöttingfjället omfattar stora markarealer av väldigt varierande karaktär delar kommunen inte yttrandets slutsats att hela Stöttingfjället måste undantas från etablering på grund av att vissa delar omfattas av områden med höga och mycket höga naturvärden. Slutligen görs bedömning att det inom kommunen finns möjlighet att både avsätta områden för urskog samt områden för vindkraft eller andra näringar.

Källor

Naturvårdsverket (2015): *Buller från Vindkraft*. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Buller/Buller-fran-vindkraft/> (hämtad 2015-12-07)

Nilsson. E. M., Bluhm. G., Eriksson. G. & Bolin. K. (2011): *Kunskapssammanställning om infra- och- lågfrekventa ljud från vindkraftsanläggningar: Exponering och hälsoeffekter*. Slutrapport till Naturvårdsverket. <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/buller/buller-vindkraft/infra-lagfrekv-vindkraftverk-slutrap-rev20111128.pdf> (hämtad 2015-12-07)

FSC (2012): *Nationella riktlinjer för vindkraftetablering i FSC-skogar*. Pressmeddelande

